

D. PAVLI EPISTOLA
AD
COLOSSENSES,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE.	HISPANICE.
GRÆCE.	GALLICE.
LATINE.	ANGLICE.
GERMANICE.	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

דְּלֹת קוֹלְשִׁים :

קְבִלְאוֹן א

יְלֹם שְׁלִיחָה
וְיִשׁוּעַ מְשִׁיחָה
בְּכָבֶדָה וְהַלְלָה
וְסִמְנָאוֹס אֲמֵה :

PAVLO Apostolo de Iesu Christo, per voluntatē de Dīo, & Timotheo fratre suo.

2 לְאֵילֵין דְּאִית בְּקוֹלְשִׁים
אֲמֵה קְדִישָׁה וּמְרִימָה :
בְּיִשׁוּעַ מְשִׁיחָה :

Ai Santi & fedeli fratelli in Christo, che sono in Colossia.

3 שְׁלֵמָה אֲמֵכוֹן וְיִכּוֹתָה
מִן אֱלֹהֵי אֲבוֹן מְרִינִין
לְאֵלֵהָ אֲבוֹהֵי דְמְרִין יִשׁוּעַ
מְשִׁיחָה בְּכָל יוֹן וּמַעֲלִין
עֲלִיכוֹן :

Grazia è pace a Voi da Dio Padre nostro, & dal Signor Iesu Christo. Noi rendiamo grazie a Dio & Padre del nostro Signor Iesu Christo, sempre che per Voi facciamo orationes.

4 הֵן מִן דְּשִׁמְצֵן הֵי
הַמְּבוֹתָכוֹן דְּבִישׁוּעַ מ
מְשִׁיחָה וְחֻבְכּוֹן דְּלֹת
בְּלֵהוֹן קְדִישָׁה :

Hauendo vidita la Vostra fede in Christo Iesu, & la Vostra charitā versata in Sanctis.

5 מְטוֹל סִבְרָה הֵו דְּנִטִיר
לְכוֹן בְּשִׁמְיָה הֵו דְּמוֹקִידִים
שְׂמֵעִתוֹן בְּמִלְתָּה וְק
דְּקִישְׁתָּה דְּסִבְרָתָה :

Per la speranza che v'è riposta ne cielo : de la quale hanete già visto per la parola de la Verità de l'Euangelio.

תְּשִׁלִּיחַ אֵלֶּיָּה קוֹלְשִׁים :

א

יְלֹם שְׁלִיחַ יִשׁוּעַ מְשִׁיחָה
בְּכָבֶדָה אֱלֹהִים וְיִמּוֹטָאוֹס
תָּחֵה :

PAVLO Apostol de Iesus el Christo por la voluntad de Dios, y el Hermano Timotheo.

2 לְאִשְׁר בְּקוֹלְשִׁים קְדוֹשִׁים
וְאֲמָנִים לְאֲחֵינוּ בְּמִשִּׁיחַ :

A los Sanctos y Hermanos fieles en el Christo, que estan en Colossias :

3 תְּחִנָּה לְכֶם וְשְׁלֹם מֵאֱלֹהִים
אֲבֵינוּ וְאֲדוֹנֵינוּ יִשׁוּעַ מְשִׁיחָה
גּוֹדֵה לְאֱלֹהִים וְלְאֲבִי אֲדוֹנֵינוּ
יִשׁוּעַ מְשִׁיחָה תָּמִיד עֲלֵיכֶם
מִתְּפִלִּים אֲנַחְנוּ :

Gracia y paz ayays de Dios Padre nuestro, y del Sennor Iesus el Christo. Hazemos gracias al Dios y padre del Sennor nuestro Iesus el Christo, siempre orando por vosotros.

4 כִּי־שׁוֹמְעִים אַתְּ אֲמוֹנָתְכֶם
בְּיִשׁוּעַ מְשִׁיחָה וְאֵת־אֲהֶבָה אִשְׁר
הִיא לְכָל־הַקְּדוֹשִׁים :

Oyendo vuestra fe en el Christo Iesus, y la Charidad (que teneys) para con todos los Sanctos.

5 בְּעִבּוֹד הַשְׂבָּרָה אִשְׁר הוֹשֵׁמָה
לְכֶם בְּשִׁמְיָם אִשְׁר מְלָפְנֵים
שְׂמֵעִתוֹהָ בְּדִבְרֵי אֲמֵת הַשְׂבָּרָה :

A causa de la esperança que hos es guardada en los cielos : la qual aueys oydo ya por la palabra verdadera del Euangelio.

**ΠΑΤΑΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΛΟ-
σσαίς ἑπιστολή.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ἀποστόλου
ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ
καὶ τῆς ἀδελφῆς
ΤΙΜΟΘΕΟΥ.

PAVL Apostre de Iesus Christ, par la volunté de Dieu, & le frere Timothee :

2. Τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ.

Aux saints & freres fideles en Christ qui sont en Colosses :

3. Χάρις ὑμῖν & εἰρήνη ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, & κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ & πατρί τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ, πάντοτε περὶ ὑμῶν περισσεύομενοι.

Grace vous soit & paix de par Dieu nostre Pere, & de par le Seigneur Iesus Christ, nous rendōs tousiours graces de vous à Dieu, qui est le Pere de nostre Seigneur Iesus Christ, prians tousiours pour vous : Ayans ouï parler de vostre foy en Iesus Christ, & de la charité que vous auez enuers tous les saints :

4. Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους.

Ayans ouï parler de vostre foy en Iesus Christ, & de la charité que vous auez enuers tous les saints :

5. Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκεκρυμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ᾧ περὶ ἧς ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ἔστι εὐαγγελίου.

Pour l'esperance qui vous est reservee es cieus, laquelle vous auez ci deuant ouïe par la parole de verité, allanour de l'Euangile.

AD COLOSSENS.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus
Iesu Christi peruo-
luntatem Dei, &
Timotheus frater.

Paul an Apostle of Iesus Christ /
by the will of God / and Timo-
theus our brother.

2. **I**is qui sunt Colossis san-
ctis & fidelibus fratribus in
Christo Iesu.

To them which are at Colosse Saint-
tes and faithfull brethren in Christ.

3. **G**ratia vobis & pax à
Deo Patre nostro, & Domi-
no Iesu Christo. Gratiarum agi-
mus Deo, & Patri Domini
nostri Iesu Christi, semper
pro vobis orantes.

Grace be with you and peace from
God our Father and from our Lord Je-
sus Christ. We give thanks to God
even the Father of our Lord Iesus
Christ always praying for you.

4. **A**udientes fidem vestram
in Christo Iesu, & dilectio-
nem quam habetis in san-
ctis omnibus.

Since we heard of your faith in
Christ Iesus and of your love towards
all Saints.

5. **P**ropter spem quæ repo-
sita est vobis in cælis, quam
audistis in verbo veritatis
Evangelii.

For the hope sake / which is layed
up for you in heaven / wherof ye have
heard before by the worde of truth /
which is the Gospell.

An die Colosser.

Das I. Capitel.

Paulus ein Apostel
Iesu Christi / durch den wil-
len Gottes / vnd Bruder Timotheus.

Paulus / Ihesu Christi Apostel / formedelst Guds vil-
le / oc Timotheus den Broder.

2. **D**en Heiligen zu Colossen / vnd
den glaubigen Brüdern in Christo.

De Heilige i Colossen / oc de tro Brodere i Christo.

3. **G**nade sey mit euch / vnd fride
von Gott vnserm Vater / vnd dem
HERRN Iesu Christo. Wir dan-
cken Gott vnd dem Vater vnser
HERRN Iesu Christi / vnd beten
allezeit für euch.

Naade vere met euer oc fride aff Gud vor vader /
oc den HERRN Ihesu Christo. Wi tacke Gud oc
vor HERRN Iesu Christi vader / oc bede altid
for eder.

4. **N**ach dem wir gehöret haben /
von eurem Glauben an Christum
Iesum / vnd von der Liebe zu allen
Heiligen.

Effter som vi haaffue høret / aff eders Tro til Chri-
stum Ihesum / oc om eders kærlighed til alle Heiligen.

5. **U**mb der Hoffnung willen / die
euch beygelegt ist im Himmel / von
welcher ihr zuvor gehöret habt durch
das Wort der Wahrheit / im Evan-
gelio.

For der Haab skyld / som eder er borte lagd i Him-
mel / Om hvilket i haaffue tilforn hørt formedelst
Sandheds Ord / vdi Euangelio.

K Kolocensnym.

Kapitola I.

Pavel Apostol Kry-
sta Gefisse / strz wno-
si Bozji / a Tymos-
theus Bratr:

Pavel Apostol Iesu Krysta
przez wola Bozji / a Tymotheus
brat.

2. **T**iem kćelij gśau w Mł-
st Kolossy Swatym a wśr-
nym Bractwim w Krystu Ge-
fissu.

Cym troczy sa w Bożośćci
światym y wiernym bractwem w
Krystu.

3. **M**ilost wam a pokoj od
Boha Ocie naszego / a Pana
Gefisse Krysta. Dziękuje
Bohu a Ocu Pana naszego
Gefisse Krysta / wżdyż ja
was modlę się

Laska nłech wam będjcy y po-
koy od Boga Ocy naszego / y od
Pana Iesu Krysta. Dziękuje
Bogu y Ocu Pana naszego Iesu
Krysta żwżę ja was się modlę.

4. **S**łyszę o Więce waszj
w Krystu Gefissu / a o Miłos-
tci / kćelj młte se wśnem
Swatym.

Wysłyszę włre włse w
Krystu Gefissu / y miłosc przez
cwo to wśnem światym.

5. **P**ro nadzie / kćelj sio-
na gśe wam w Niebśch / o
kćelj gśe gij siości w Słowu
prawdy Euangelium.

Dla nadzieci wam obłowney
w niebie kćelj gśe przed tym sły-
sł / przez prawdy słowo E-
wangelij.

א

6 הי האתפרות לכוני איה
דאף לכלה עלמא ורבנא
ויהבא פארא איכנא דאף
בכוני מו יומא דשמעתון
ואשמעתון טיבותה ד
דאלהא בקושטא:

*Chi è parueno a voi, sic come anco-
ra è per tutto il mondo, & fructificando,
come fa etiam in voi, dal giorno che
voi & d'istè & consceste la gratia di Dio in
verità.*

7 איה מא דילפתונו מו
אפפרא בנתו חביבא דהו
איתנהי תלפכיו
משמשנא מרימנא
דמשיתא:

*Si come ancor imparaste da Epaphra
nostro diletto conseruo, il quale è fidel mi-
nistro di Christo per voi.*

8 והוא אנדעו חביביו ד
דבריה:

*Et hanc ancor manifestata la vostra
charita in spiritu.*

9 מטול הנא איה חנו מו
יומא דשמעו ל— שלכו
למצלי צליכו ולימשאל
דתתמלו ידעתא דעבדנא
דאלהא בקל חקמא ובקל
סבל דרוח:

*Per questo noi ancora dal di che l'ha-
biamo visto, non cessiamo di pregar per
voi, & domandare a Dio che vi siate ri-
pieni de la cognosione de la sua Volenta
in ogni sapientia & prudentia spirituale.*

10 דתתלכו איה דנדח
ותתפרו לאלהא בכלהו
עבדיו טבנו ותתלו פארא
ותרכו בדעתא דאלהא:

*Accioche voi caminiate degnamente
secondo'l Signore, in tutto quel che vi
piace, fructificando in ogni opera buona,
a crescendo ne la cognosione di Dio.*

א

6 אֲשֶׁר בָּאָה אֵלֵיכֶם כְּמוֹ גֵּם
בְּכָל-הָאָרֶץ וְעוֹשֶׂה פְדוּתָה כְּמוֹ גֵּם
בְּכֶם מִיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם
וַיְדַעְתֶּם אֵת חַיְתוֹת אֱלֹהִים
בְּאַמְתָּה:

*Elqual ha llegado hasta vosotros, como
(esta) por todo el mundo y fructifica, (y crece,) como tambien en vosotros, desde el dia que oy-
stes y conocistes la gracia de Dios (con verdad.)*

7 כְּמוֹ אֲשֶׁר לְמַדְתֶּם מֵאַפְרָא
יְדִידֵנוּ הַזֶּה עַבְדֵּנוּ אֲשֶׁר הוּא
נֶאֱמָן עֲלֵיכֶם מִשְׁרֵת הַמְּשִׁיחַ:

*Como lo aueys aprendido de Epaphra con-
sieruo amado nuestro, el qual es vuestro fiel Mi-
nistro del Christo Iesus.*

8 אֲשֶׁר גֵּם הוֹדִיעָנוּ אֵת—
אֲהַבְתֶּם בְּרוּחַ:

*Elqual tambien nos ha declarado vuestra
charidad en el Espiritu.*

9 עַל-כֵּן גֵּם אֲנַחְנוּ מִיּוֹם
אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ לָא גְרָפִים אֲנַחְנוּ
לְחַתְּכֵל עֲלֵיכֶם וְלִשְׁאוֹל אֲשֶׁר
תַּמְלֵאוּ בְּדַעַת דַּעְוָנוּ בְּכָל-חֻקָּהּ
וּבִינַת הַרוּחַ:

*Por loqual tambien nosotros desde el dia
que lo oyamos, no cessamos de orar por vosotros,
y pedir a Dios que seays llenos de todo conoci-
miento de su voluntad, en toda sabiduria y en-
tendimiento espiritual.*

10 לְתַתְּלֵכְךָ אֵת-יְהוָה בְּרוּחֲךָ
בְּכָל חֲפָצוֹ בְּכָל מַעֲשֵׂה טוֹב
לַעֲשׂוֹת פְּדוּתָם וְלִרְבוּת בְּדַעַת
אֱלֹהִים:

*Para que andeys como es digno del Sennor,
agradando le en todo, fructificando en todas bu-
enas obras, y creciendo en conocimiento de
Dios.*

א.

6. Τῇ παρόντι εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντί τοῖς κόσμοις, καὶ ἐ-
στὶ καρποφοροῦν ἄρτι, καὶ δι' ἀνό-
μιαν, καθὼς καὶ ἐν μὲν, ἀφ' ἧς ἡ-
μέρας ἡκουσάτε καὶ ἐπὶ γνώτῃ τῷ
Χαίρει τῷ Θεῷ ἐν ἀληθείᾳ.

*Qui est parueno à vous, comme
aussi il est par tout le monde, & fructi-
fie ainsi comme en vous, depuis le iour
que vous auez oui & cognu la grace de
Dieu en verité.*

7. Καθὼς καὶ ἱμάτην διὰ ἱπα-
φρά τῷ ἀρχιεπισκοπῇ σωδοῦλου ἡ-
μῶν, ὅς ἐστι παῖς, καὶ ὡς ὑμῶν ἀφ-
αρον τῷ Χριστῷ.

*Comme aussi vous l'auetz appris
d'Epaphras nostre cher compaignon de
seruice, qui est fi de le ministre de Christi
pour vous:*

8. Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τῷ ὑ-
μῶν ἀγάπῃ ἐν πνεύματι.

*Lequel aussi nous a declaré vostre
charité qu'auetz en l'Esprit:*

9. Διὰ τῶν καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡ-
μέρας ἡκουσάμεν, & παυόμεθα ὑ-
πὲρ ὑμῶν περιστάχομενοι καὶ αἰ-
τινόμενοι, ἵνα πληρωθῇ τῷ πλη-
ρωσιν τῇ θελήματι αὐτῶν, ἐν
πίσει τοφίᾳ καὶ συνύπνο πνεύματι
καί.

*Et pourtant nous aussi dés le iour
que nous auons entendu cela, ne cessōs
de prier pour vous, & demander que
vous soyez remplis de la cognosiance
de la volonté d'icelui en toute sapience
& intelligence spirituelle:*

10. Περιπατήτω ὑμᾶς ἀξίως
κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν
παντί ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦν-
τες, καὶ ἀνέμμενοι εἰς τὴν πλη-
ρωσιν τοῦ Θεοῦ.

*Afin que vous cheminiiez digne-
ment comme il est seant selon le Sei-
gneur, en lui plaisant entierement, fru-
ctifiant en toute bonne œuvre, & croi-
sant en cognosiance de Dieu:*

CAP. I.

6. Quod pervenit ad vos, sicut & in universo mundo est, & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qua audistis & cognovistis gratiam Dei in veritate.

Which is come unto you / even as it is unto all the world / and is fruitfull / as it is also among you / from the day that ye heard / & truly knew the grace of God.

7. Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu.

As ye also learned of Epaphras our deare fellow servant / which is for you a faithfull minister of Christ.

8. Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu.

Who hath also declared unto you your love / which ye have by the Spirit.

9. Ideo & nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, & impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spirituali.

For this cause we also since the day we heard of it / cease not to pray for you / and to desire ye might be fulfilled with knowledge of his will / in all wisdom, and spiritual understanding.

10. Ut ambuletis dignè, Deo per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei.

That ye might walke worthy of the Lord / and please him in all things / being fruitfull in all good works / and increasing in the knowledge of God.

Das I. Capitel.

6. Das zu euch kommen ist / wie auch in alle Welt / vnd ist fruchtbar / wie auch in euch / von dem tage an / da irs gehöret habt / vnd erkant die gnade Gottes in der warheit.

Hülffet som er kommet il edet / som oc i den gantze Verden / oc er fructsommeligt / lige som oc i edet / fra den dag / der i der hørde / oc kende Guds Naade i sandhed.

7. Wie ihr denn gelernt habt von Epaphra vnserm lieben Nidienner / welcher ist ein trewer diener Christi / für euch.

Lige som i oc lærde aff Epaphra vor sære Nidienner / hülffet der er en tro Christi diener / for edet.

8. Der ons auch eröffnet hat ewer liebe im Geist.

Som oc saa openbarede oss eders kærlighed i Aanden.

9. Derhalben auch wir / von dem tage an / da wirs gehöret haben / hören wir nicht auff / für euch zu beten / vnd bitten / das ihr erfüllet werdet mit erkenntnis seines willens / in allerley geistlicher Weisheit vnd Verstand.

Der saare lade vi icke aff / at bede for edet / fra den dag / der vi der hørde / oc vil bede / at i kunde opfyldes med hans villes betendelse / i allehønde Aandelig Visdom oc Forstand.

10. Das ihr wandelt würdiglich dem HERREN / zu allen gefallen / vnd fruchtbar seyt in allen guten werken / vnd wachset in der erkenntnis Gottes.

At i kunde vandre verdelige saar HERREN til al behagelighed / De vere fructsommeligt i alle gode Gerninger / oc vøxe i Guds betendelse.

Kapitola I.

6. Kterż gest przysłał wam / jakoż y po wszystkim świecie / vżitek nęst / a rości / jako y między wami / od tego dne / w kterémż gście słyszełi a poznali miłość Bożą strze prawdu.

Kthora przysłał do was takto y na wszystkie światy / y owoc przysł / jakoż i do was od tego dnia takście prawdziwie poznali miłość Bożą.

7. Jakoż gście nauczyli od Epaphry naszymu miłemu i dobremu słuzebnikowi Chrystu / za was słuzebnika Boga.

Takście sieteż nauczyli od Epaphry miłego i dobrego y nami słuzby / y iest wernym sługa Chrystu iowym za was.

8. Kterż takż oznamił / nam miłowanij wasze w Duchu.

Który takż nam oznaymił miłość waszą ktora macie według ducha.

9. Procz y my od tego dne / jakoż gście to wysłyszełi nie przestając / wami wobleci se za was a za was / abyście byli naplnieni poznanijem wolei jego / we wszystkim waudrości a rozumu Duchownym.

Dla tego y my od tego dnia takż doamy ro wysłyszełi / nie przestając wami za was se wobleci y zadac / abyście byli napelnieni wszelakim poznaniem wolei tego / y wszelaką mądrością y rozumieniem ducha owayne.

10. Abyście chodili godnie Bogu / we wszystkim se lubicie w każdym skutku dobrem se mnożycie / a rosnacie w umienij Bożym.

Abyście chodili takto Panu należyty bycieście mu podobali we wszystkim / wszelakim czynkiem dobrym / owoc przynosiąc rosi iśc w poznaniu Bożym.

N

11 וּבְכָל חֵיל תִּתְחַלְלוּ אִתּוֹ
רַבּוֹתָיו וְשׁוֹבְחָתוֹ בְּכָל
מִסִּיבָרָתוֹ וּבְמִגְדָּלֵי דָוָה
וּבְהִדְוָתָא :

*Justificati d'ogni forza secondo la po-
tencia de la sua gloria, ad ogni patientia
è tolerantia con allegrezza.*

12 תִּדְוִן לֵאלֹהִי אֲבֹנִי
הָאֲשֵׁר לִמְנוּחָא דִּידְרֵיתָא
הַקְדִּישָׁא בְּגִידָתָא :

*Ringraziando il Padre, che ci ha
fatto habili ad esser partecipi de la sorte de
Santo nel lume.*

13 וּפְרָקוּ מִן שׁוֹלְטָנָה ד
הַחֲשֹׁכָא וְאִתְּנוּ לְמַלְכוּתָא
דְּבִרְיָה רַבִּיכָא :

*Che ci ha liberati dalla potestà dele
tenebre, & hucis trasferiti nel regno del
suo diletto Figliuolo.*

14 הוּ דְּבִה אִירָא לֹא פ
פִּירְקָנָא וְשׁוֹבְקָנָא ד
הַחֲשֹׁכָא (בְּדִמְוָה) :

*In cui habbiamo la redentione per il
suo sangue, cioè la rimission de peccati.*

15 הוּ דְּהוּי דְּמִיתוּתָא
דֵּאלֹהִי דְּלֹא מִתְּחַוָּה
וּבִּיבְרָא דְּכָלֵּהוּ פְּרִיָתָא :

*Ilquale è l'immagine di Dio invisibile,
primogenito innanzi ad ogni creatura.*

16 וְכֵּה אֲתִבְרִי כָּל מִדָּם
דְּבִשְׁמִיָּא וּבְאֲרַעְיָא כָּל
דְּמִתְחַוָּה וְכָל דְּלֹא מִתְּחַוָּה
אִין מִתְּחַבָּא וְאִין מִדְּוִתָּא וְאִין
אֲרַפּוֹס וְאִין שׁוֹלְטָנָא כָּל
מִדָּם בְּאִידֵיהּ וְכֵּה אֲתִבְרִי :

*Perciòche in lui sono state create tut-
te le cose, quelle che son ne cielo, e quelle
che sono in terra, le visibili e l'invisibili, ò
siano Troni, ò Dominationi, ò Principa-
ti, ò Potestà. Tutte le cose son create per
lui & à lui.*

17 וְהוּי דְּמִין קָדָם כָּל
וְכָל מִדָּם בְּהָ קָדָם :

*Et egli è innanzi à tutte le cose, e tut-
te consisten in lui.*

N

11 בְּכָל-כֹּחַ מְאֻמָּצִים בְּבִיכּוּתָא
כְּבוֹדוֹ לְכָל-דְּוִמִּיָּה וְעִנְיָה עֲלֵם
שְׂמִיחָה :

*Corroborados de toda fortaleza conforme
à la potencia de su gloria con toda tolerancia y
largura de animo con gozo:*

12 וּמִדְּוִיִּים לֵאלֹהִים וְלֵאבִי-
אֲשֶׁר הִשְׁוֶה אֹתָנִי לְחֵלֶק נִחְלָה
הַקְדִּוּשִׁים בְּאֹר :

*Haziendo gracias al padre que nos hizo di-
gnos de participar en la Suerte de los Sanctos en
luz:*

13 אֲשֶׁר פָּדָה אֹתָנִי מִשְׁלָטוֹן
הַחֹשֶׁךְ וַיְשִׁיתָנִי בְּמַלְכוּת בְּנוֹ
יְדִיד :

*Que nos libro de la potestad de las tinieblas
y nostras pasó en el Reyno de su amado Hijo:*

14 אֲשֶׁר בּוֹ יֵשְׁלָנוּ הַפְּדוּתָא
בְּדָמוֹ וְשִׁמְתָא הַחֲטָאִים :

*En el qual tenemos redemcion por su san-
gre, remission de peccados,*

15 שֶׁהוּא צֶלֶם דְּמִוּת אֱלֹהִים
אֲשֶׁר לֹא גִרָאָה בְּכוֹךְ כָּל-
הַבְּרִיאָה :

*El qual es la imagen del Dios invisibile, Pri-
mogenito de toda criatura.*

16 כִּי-בּוֹ גִבְרָתוֹ כָּלֵם אֲשֶׁר
בְּשָׁמַיִם וּבְאֲרֶץ הַגִּדְּרָאִים וְלֹא
גִּדְּרָאִים אִם כְּסָאִים אִם מִדְּוִתָּא
אִם מִשְׁדּוֹתָא וְאִם שְׁלֹטָנֹת כָּלֵם
בְּיָדוֹ וְאֵלֵיוֹ גִּבְרָתוֹ :

*Porque por el son criadas todas las cosas que
estan en los cielos y que estan en la tierra, visibiles
y inuisibiles: sean thronos, sean senorios, sean
principandos sean potestades, todo fue criado
por el enel.*

17 וְהוּא הוּא מֵאֵל קָדָם כָּל-
מַפְעָלִים מַעֲוֹלִים וְכָל-דְּבָרִים
בּוֹ קָמוּ :

*Y el es antes de todas las cosas: y todas las
cosas consisten por el.*

α.

11. Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμίσ-
θου καὶ τῇ κατὰ θεοῦ δόξῃ αὐ-
τοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μα-
κροθυμίαν καὶ χαρὰν.

*Estans fortifié en toute force se-
lon la vertu de sa gloire, en toute souf-
france & esprit patient avec ioye:*

12. Εὐχαριστοῦντι τῷ θεῷ, καὶ
πατρὶ τῷ ικανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
μερίδα, τῇ κληρονομίᾳ τῶν ἁγίων ἐν
τῷ φωτί.

*Rendans graces au Pere, qui nous
a rendus capables de participer à l'héri-
tage des saints en la lumiere:*

13. Ὃς ἐξόρυσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐ-
ξουσίας τῶν σκόντων, καὶ μετατίθη-
σεν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς υἱοῦ τοῦ ἀγά-
πης αὐτοῦ.

*Lequel nous a delivrés de la puis-
sance des tenebres, & nous a transpor-
tés au royaume de son Fils bien aimé:*

14. Ἐν ᾧ ἐχορμυζόμεθα τῇ δωρεᾷ τῆς
ἀφ' αὐτοῦ (ἀφ' αὐτοῦ αἱμάτων αὐτοῦ), τῇ
ᾧ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.

*En qui nous avons deliurance par
son sang, à l'avoïr remission des pechés.*

15. Ὃς ἐστὶν εἰκὼν τῆς δόξης τοῦ ἀ-
όρατου, πρῶτό τε καὶ πάσης κτίσεως.

*Lequel est l'image de Dieu invis-
ible, le premier-né de toute creature.*

16. Ὃτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πύ-
λαι, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, τὰ ὄρη καὶ τὰ ἀόρατα,
εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴ-
τε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα
δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισθαι.

*Car par lui ont esté créées toutes
choses qui sont es cieus & qui sont en
la terre visibiles & inuisibiles, soit les
Thrones, ou les Dominationes, ou les
Principautés, ou les puissances: toutes
choses sont créées par lui & pour lui.*

17. Καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων,
καὶ τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ.

*Et icelui est devant toutes choses,
& toutes subsistent par lui.*

CAP. I.

11. In omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius, in omni patientia & longanimitate cum gaudio.

Strengthened with all might through his glorious power / vnto all patience / and long suffering with ioyfulness.

12. Gratiar agentes Deo & Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum, in lumine.

Giuing thanks vnto the Father / which hath made vs meete to be partakers of the inheritance of the Saints in light.

13. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transfudit in regnum filii dilectionis suae.

Who hath deliuered vs from the power of darknesse / and hath transfused vs into the kingdome of his deare Sonne.

14. In quo habemus redemptionem (per sanguinem ipsius,) remissionem peccatorum.

In whom we haue redemption through his blood / that is / the forgiveness of sinnes.

15. Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturae.

Who is the image of the invisible God, the first borne of every creature.

16. Quoniam in ipso condita sunt universa in caelis, & in terra, visibilia & in visibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates, omnia per ipsum, & in ipso creata sunt.

For by him were all things created / which are in heauen / and which are in earth / things visible and invisible: whether they bee Thrones / or Dominions / or principalties / or Powers / all things were created by him and for him.

17. Et ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant.

And hee is before all things / and in him all things consist.

Das I. Capittel.

11. Vnd gestärket werdet mit aller krafft nach seiner herrlichen macht / in aller gedult vnd langmütigkeit / mit freuden.

De bliffue stercke met al Krafft effter hans herrlige hed mact / al ealmodighed / oc langmodig met glæde.

12. Vnd dancksaget dem Vater / der vns tüchtig gemacht hat zu dem Erbtheil der Heiligen im Lichte.

De siye Sadren tack / som giorde oss duelig til Helligens Arffuedel i Luset.

13. Welcher vns errettet hat von der Oberkeit der Finsterniß / vnd hat vns verset in das Reich seines lieben Sohnes.

Huileken som frelste oss aff mørkens Ofrighed oc sette oss i sin elskelige Sønns Rige.

14. In welchen wir haben die Erlösung durch sein Blut / nemlich die vergebung der Sünde.

I hullæken vi haaffue forløsning / formedelst hans Blod / som er Syndernis forladelse.

15. Welcher ist das Ebenbilde des unsichtbarn Gottes / der Erstgeborner vor allen Creaturen.

Huileken der er den usynlige Guds lige Billedet den Forstfødde saar alle Creature.

16. Denn durch in ist alles geschaffen / das im Himmel vnd auff Erden ist / das sichtbare vnd unsichtbare / beyde die Thronen vnd Herrschafften / vnd Fürstenthumben vnd Oberkeiten / es ist alles durch in vnd zu in geschaffen.

Hi formedelst hannem er alting skabt / det som er i Himmelen oc paa Jorden / det synlige oc usynlige / baade Throner / oc Herredome / oc Forstedome / oc Ofrighed / Det er alsammen skabt formedelst hannem oc til hannem.

17. Vnd er ist vor allen / vnd es bestehet alles in im.

De hand er saar alle ting / oc det er alsammen bestandiget hannem.

Kapitola I.

11. Vsselkau sylau gsaue poshlenti / vedt moch pafinos si geho / ve vshytrpshvosi a dlahem tsanij:

Bedae vntoentent vshelka mocavdlug dvaladney moinos fitego / fu vshelakley cterplivos fci / y cichodci: vsheltem.

12. Gradostij dslugijce Bos hu a Dey / ktrsh hodnt nas vlinil abyhom byli vlastni deditvii swatych geho w swtyle:

Dielutac Dyculthory nas godnynt vezymil / abyomy byli vezestniti deditvii swatych w swiatlosci.

13. Ktrsh wshytrhl nas z moy temnositi / a pfcensl do Kras lornstvi Syna mltcho svtho.

Rthory wybawil nas z moy ciemnoseti / y przemowl w Krolest wo Syna swego mltgo.

14. Wstermzio mame wshy kaupenij a odpusteni hshy chuow (strze Kraw geho:)

W Ktorem mamy odkupienie przez krew iesgo / to jest odpustenie grzechow.

15. Ktrsh gest obraz Boga newiditelnego / prworozny pfcowssym swowenim:

Który jest wyobrażeniem Boga niewidomego / pierworodnym przed wshytkim stworzaniem.

16. Nebo strze nsho swoweniy gsau wshetny wshy / na Nebi y na Zemi / widitelnij ne widitelnij / budto Trunow ne Dominacionow / budto Princypatow ne Potestato: wshetny wshy strze nsho a w nem swoweniy gsau.

Abow em przeyen sa wshy rzeczy stworzone na niebie y na ziemi / widomey niewidome / choc mactstwy / choc pashwa / choc przelozienstwa / choc zwierzchnosci wshy rzeczy przeyen y wglebem iesgo sa stworzone.

17. Non gest pfcowsseni / a wshetny wshy gjim stogij.

Non jest przed wshytkimi rzecjami / a wshy rzeczy przeyen stola.

א

18 וְהָיָה רִישׁא דְּכַנְרָא
דְּעִדְתָּא דְּאִתְּחִי רִישָׁא
וְיִכְרָא דְּמוֹצִי וּמִיתָא
דִּיהִיא קְדָמִי בְּכָל:

Ergli è il capo del corpo de la Chiesa, il quale è il principio, il primogenito de morti: accosche sia egli quel che senza il principato in tutte le cose.

19 דְּבָהּ הוּא עֲבָדָא בְּכָל
מִוְלָנָא לְמַצְמֵד:

Percoche il benepacito del Padre è stato che en lui habissse ogni pienezza.

20 וּבְאִידָה לְמַדְעִיו לָהּ
כָּל מַדְס וְשִׁנוּ בְּדַמְּהָ
דִּיהִיא בְּאִידָהּ אֵין דָּב
דְּכִאֲרָעָא נָאן דְּבִשְׁמִינָא:

E per lui si riconciliasseno tutte le cose a se: pacificando per il sangue dela sua croce per lui medesimo, e le cose che sono in terra, e quelle che sono ne cieli.

21 אֵין לְכוּן דְּמוֹן קְדִים
בּוֹכְרִיא הִוְתִּין וְכָל דְּבָבָא
דְּרִצְיָנִין כֹּון מְטוּל עֲבָדִין
דִּישָׁא שִׁינִין הִישָׁא:

E coi che già erasate alienati, è nimici con la mente ne la male opera.

22 בְּכַנְרָא דְּכַסְרָהּ
וּבְמִיתָה דִּיהִיא כֹון
דְּמִיתָה דְּרִישָׁא דְּלֵא מִוִּם
דְּלֵא רִישָׁא:

Egli s'ha hora riconciliati nel corpo de la sua carne per la morte, per renderis Santo, e irreprensibile, e senza colpa dinanzi a se.

23 אֵין תְּקוּוֹן בְּהִימִוּתָא
כִּד שְׂרִיכָא שְׁמֵא אִסְתָּכֹון
וְלָבָא פִּתְחִימִיתָא מִן
סְבָרָא דְּאִנְגִּלִּיוֹן הוּא
דְּשְׁמַעְתָּו דְּאִתְּכָרָו בְּכָל
בְּרִיתָא דְּתִתִּית שְׁמִינָא הוּא
דְּאִנְגִּלִּיוֹן פִּתְחִימִית הִוְתִּית
מִשְׁמַעְתָּה:

Se però coi state ne la fede fundati e fermi, senza amoueris da la speranza de l'Euanjelio, che voi haueste udito il quale è stato predicato tra ogni creatura che è sotto il cielo: delqual io Paulo son fatto ministro.

א

18 וְהָיָה הָיָה רִישׁ גְּוִיָּה תְּעִדָה
שְׁהִיָּה רִישִׁית בְּכֹון בְּמִיתָם
לְהִיָּה בְּכָלִים רִישֹׁן:

Y el es la cabeça del cuerpo de la Iglesia, principio y primogenito de los muertos, para que en todo tenga el primado.

19 כִּי־בֹו חִפְץ לְשִׁכֹון בְּכָל־
מְלָא:

Porquanto agradó al padre que en el habitasse toda plenitud:

20 וּבִידָו לְהַחֲלִיָּה אֶחָ־כָּלִים
אֶל־נִפְשֹׁ מִשְׁלִים בְּדָמִי עֲלֹון בֹו
גַם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְגַם אֲשֶׁר
בְּשָׁמַיִם:

Y por el reconciliar todas las cosas a si, pacificando por la sangre de su cruz anse lo que está en la tierra como lo que está en los cielos.

21 וְאַתֶּם בְּרִיָּה חֲכָם לְפָנִים
וְדִים מִוְרִים וְאִי־בִים בְּלִבְכֶם
בְּמַעֲשֵׁים רָעִים:

Vosotros tambien siendo otro tiempo estrannos, y enenigos de animo en malas obras, aora empero hos ha reconciliado.

22 וּמַעַלְתָּ הַחֲלִיָּה אֶתְכֶם בְּגִוִּיָּה
בְּשָׁרֹו בְּמִיתָה לְהַקִּימְכֶם קְדוֹשִׁים
תְּמִימִים וְנִקְיִים לְעֵינֵי פָנָיו:

En el cuerpo de su carne por la muerte: para hazer hos sanctos, y sin mancha, y irreprehensibles delante de el.

23 אֵם תְּעַמְדוּ בְּאִמּוּנָה מִסְדִּים
מוֹסַד מוֹסַד הַמֵּאֲמִין לֹא יִחִישׁ
בְּשִׁבְרָתָהּ הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר שְׁמַעְתָּו
תִּקְרָאָה בְּכָל חֲבִרְיָאָה: אֲשֶׁר
תַּחַת הַשָּׁמַיִם לְאֲשֶׁר אֲנִי מְכֹון
מִשְׁרָתָה:

Si empero permanezeys fundados y firmes en la fe, y sin mouerhos de la esperanza del Euanjelio que aueys oydo, el qual es predicado a toda criatura que está debaxo del cielo, delqual yo Paulo soy hecho ministro:

α.

18. Καὶ αὐτὸς ἦσαν ἡ κεφαλὴ τῆ
σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν
ἀρχὴ, πρῶτον καὶ ὡς τῶν νεκρῶν
ἵνα γενῇται ἐν παύσει αὐτοῦ πρῶ-
τον.

Et cest lui qui est le chef du corps de l'glise, & qui est le commencement & le premier de d'entre les morts: afin qu'il tiene le premier lieu en toutes choses.

19. Ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ θεὸς πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσεν.

Car le bon plaisir du Pere a esté que toute plenitude habitast en lui:

20. Καὶ δι' αὐτοῦ ὁποιαδήποτε
ἦεν τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποι-
ήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐν τῇ γῆ, εἴτε
τὰ ἐν τοῖς ὕδασι.

Et de reconcilier par lui toutes choses à soi, ayant fait la paix par le sang dela croix d'icelui, alla voir toutes choses qui sont en ciels, que celles qui sont en terre.

21. Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντες ἀπηλ-
λοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ θε-
νοῖα ἐν τῇ ἔργῳ τοῖς πονηροῖς.

Et vous qui estiez autrefois estranges de lui, & qui estiez ses ennemis en vostre entendement, en mauuaiser œuvres:

22. Νυνὶ δὲ ὁποιαδήποτε ἔστιν ἐν
τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ
τῆς θανάτου, ὥστε ἁγιάσαι ὑμᾶς ἁ-
γίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλή-
τους κατηνῶσιν αὐτῷ.

Maintenant toutesfois il vous a reconciliés au corps de sa chair, par la mort, pour vous rendre saints, sans tache, & irreprehensibles deuant soi:

23. Εἴς τὴν ἀποστολήν τῇ πίστει τῇ
ἐκκλησίᾳ καὶ ἐσθραῖοι, καὶ μὴ με-
τανοήσαντες ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ
εὐαγγελίου ὃ ἡκούσατε, τὸ κρυπ-
θέν ἐν πίστει τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ
τῶν ὕδατων, ὃν ἐκ τῶν ἐγὼ πᾶν
ἀποστολῶν.

Voire si vous demeurez en la foy, estans fondés & fermes, & n'estez transportes hors de l'esperance de l'Euanjiele que vous auez ouï, lequel est preché entre toute creature qui est sous le ciel, duquel moi Paul ai esté faire ministre,

CAP. I.

18. Et ipse est caput corporis ecclesie, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse primatum tenens.

And he is the head of the body of the Church: he is the beginning: and the first borne of the dead: that in all things he might have the preeminence.

19. Quia in ipso complacuit, omnem plenitudinem inhabitare.

For it pleased the Father: that in him: should all fulness dwell.

20. Et per eum reconciliare omnia in ipso, pacificans per sanguinem crucis eius, sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt.

And by him to reconcile all things unto him selfe: and so sit at peace through the blood of his crosse both the things in earth: and the things in heaven.

21. Et vos cum essetis aliquando alienati, & inimici sensu, in operibus malis.

And you which were in times past strangers & enemies: because your mindes were set in evil works: hath he now also reconciled.

22. Nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos, & irreprehensibiles, coram ipso.

In the body of his selfe through death: to make you holy: and blameles: and without fault in his sight.

23. Si tamen permanetis in fide fundati & stabiles, & immobiles à spe Evangelii quod audistis, quod prædicatum est in universa creatura quæ sub cælo est, cuius factus sum ego Paulus minister.

If ye continue grounded and stable: if ye be in the faith: and be not moved as ye are from the hope of the Gospel: which ye have heard: & which hath bene preached to every creature which is under heaven: whereof I Paul am a minister.

Das I. Capittel.

18. Vnd er ist das Haupt des Leibes/ nemlich/ der Gemeine/ welcher ist der anfang/ vnd der ersgeborener von den Todten/ auff daß er in allen dingen für gang habe.

De hand er legemens hofstuer/ som er/ Wenigheids/ hüllet som er Begyndelsen oc den Fødsel de aff de Døde/ paa det at hand skal haafue Fremgang i alle ting.

19. Denn es ist das wolgefallen gewesen/ daß in jm alle fülle wonen sollte.

Eft der vaare behagelighed/ at al Fuldkomnelighed skulde bo i hannem.

20. Vnd alles durch ihn versöhnet würde zu jm selbst/ es sey auff Erden oder im Himmel/ damit daß er friede machet durch das Blut an seinem Creutz/ durch sich selbst.

De alting skulde forligis formedelt hannem til hannem selft/ vere sig paa Jorden eller i Himlen/ Der mer at hand gjorde Fred formedelt Blodet paa hans Raarf/ ved sig selft.

21. Vnd euch/ die jr weiland frembde vnd feinde waret/ durch die vernunft in bösen wercken.

De edert som vdi fordom tid vaare Fremmede oc Fiender/ formedelt eders fornufft i onde gerninger.

22. Nun aber hat er euch versöhnet mit dem Leibe seines Fleisches/ durch den Todt/ auff daß er euch darstelllet heilig/ vnd vnsträflich/ vnd ohn tadel für jm selbst.

Du haaffuer hand oc forligt eder mer sit Kodes Lege/ formedelt Døden/ paa det at hand skulde fremstille oss heilige/ oc vstraffelige oc vden skyld saar hannem selft.

23. So jr anders bleibet im Glauben/ gegründet vnd feste vnd unbeweglich von der hoffnung des Evangelij/ welches jr gehöret habt/ welches geprediget ist vnter alle Creatur/ die vnter dem Himmel ist/ welches ich Paulus Diener worden bin.

Der som tellers bliffuer i Troen/ grundfeste oc standige/ oc vbevælgte fra Evangelij haab/ hüllet i haaffue hørt/ hüllet der er prediket iblant alle Creaturer/ som ere vnder Himlen/ hues Dienere ieg Paulus er bleffuen.

Kapitola I.

18. A on gest hlawa kła Ekrwe/ ktorz gest potajem a prworozenym wstaw i mrtwch/ aby on niez wstani prwnij misio dzial.

Koniecz slowa kłasu Kofstol i potajem/ y pterworoznym i umarłym/ aby on byl wawstany i ch przodk trzymać.

19. Niez zalibilo se Otzy/ aby w nim wstęka piności Dżst wj pchwała.

Abowiem yz odobalo sie Otzy/ aby wstęka doskonałość męstka w nim.

20. A strze nęho smikil wstęka sebu/ wstęka w nim wpologiu/ strze krewni kęge ho/ y ty kęre na Niebigsau/ y ty kęre na Zemi.

Przezeń aby sobie poiednal wstęka i kęcy/ wpolowib przekrewni kęcy tego ty kęcy kęre byly na ziemi y na niebie.

21. Wstęka takę kęngiste by/ li pęd tizm wzdalenij nepřateľi smyslem w kęrengi zlych.

I thak was ktorzyscie nękles/ dy byli oddaleni y nieprzyjaciele/ wmysem kęcy siebawil zlemi w cęyafamul teraz zaisie poiednal.

22. Wwnij gik smikil kłem swym/ strze smrt/ abyście byli Swatij a nepostęwnęni a bez aubony pęd nim:

W ciele swym wstawym przez śmierć/ aby stawił was święcie y nienę gantone/ y niewinne przez obliczroć swoia.

23. Wstęka gest kęrengiste w Wstęka/ gsaue pęwnij a stali/ a nepohnutęni od nędżge Ewangellium kęrengiste wstęka/ kęng gest kęzono wstęka swom/ kęni/ kęreng gest pod Nebem/ gęhokęa Pawel včinen gsem sluzębnikem.

Istli trwale w wstęka wgnęto wstęka męcent/ am bywacie postęgnę od nędżge Ewangelliey ktorasie smysli przepowiedana wstęka sworęni/ ktorasie pod niebem/ kęreng ta Pawel stętem sie slęga.

א

24 וְהָיָה אֲנִי כְּחַשְׁמַל
דְּעַל אֲפִיכּוֹן וּמִמְלַח אֲנִי
חֲסִירוֹתָיִךְ דְּאִוְלָצְיֹנְהִי
דְּמַשִּׁיחָיִךְ בְּכִסְדֵי חֲלָה
בְּעִנְיָה דְּאִתְּנִיחִי אֶרְתָּא :

Io hora mi rallegro me le mie afflittioni per voi, & adempio lo cose che mancano de le afflittioni de Christo na la mia carne, per il suo corpo, che è la Chiesa.

25 הֵי דְּאֲכֹנִי הַיּוֹרֵר
מִשְׁמִשְׁנֵה אֵיךְ מִדְּבַרְבִּיתָא
דְּאֵלֵּהָא דְּאִתְּנִיחֵבֵת לִי בְּכֹון
דְּאִשְׁמַל מִלְּתָה דְּאֵלֵּהָא :

De laquale io son fatto ministro secondo la dispensation de Dio, che m'è stata data verso voi, per adempier la parola di Dio.

26 אֲרֵנָה הֵי דְּמַכְסִי הָיָה
בְּוֹ אֶלְמָא וּמִן דְּרָא הָשָׂא
דִּין אֲתִנְדִּי לְקַדִּישְׁנִי :

Ciò è il ministerio che già fu nascosto fin da tutti i secoli & da le generationi, & hora è stato manifestato a suoi santi.

27 לְאִילֵּי דְּבָבָא אֵלֵּהָא
דִּינֹרַע מִנֵּי עִוְתָרָהּ ד
דְּשׁוּבָהָ דְּאֲרֵנָה הֵנָּה
בְּעַמְמָא דְּהַיּוֹרֵר מַשִּׁיחָא
בְּכֹון סְבָרָא דְּשׁוּבָהּ :

A quali Iddio ha voluto far conoscere quale siano le ricchezze de la gloria di questo misterio tra i Gentili, che è Christo in voi, & tra i de la gloria.

28 הֵי דְּחִנּוּ מִכְרִינּוּ ו
וּמִלְּפִינּוּ וּמִסְכְּלִינּוּ לְכָל
בֹּרֶךְ נֶשׁ בְּכָל חֲכָמָה
דְּנִקִּים לְכָל בֹּרֶךְ נֶשׁ כֹּר
גְּמִיר בִּישׁוּעַ מַשִּׁיחָא :

Il qual noi annuntiamo, ammonendo ogni huomo, & insegnando ad ogni huomo in ogni sapientia: per rendere ogni huomo perfetto in Christo Iesus.

29 בְּהָדָא הֵי צִיר אַף עֲמַל
אֲנִי וּמִתְפַּשֵּׁף אֲנִי
בְּמַצְרִינֹתָיִךְ דְּחֲלָה
דְּמִתִּיחֵב לִי :

Nelche ancor mi affaico, combattendo secondo la sua efficacia, laquale opera potentemente in me.

א

24 וְעַתָּה שׁוֹמַח אֲנִי בְּעִנְיָי עֲלֵיכֶם
וּמִמְלַח אֲנִי אֶת-חֲסִירוֹתַי מִצִּדּוֹת
הַמַּשִּׁיחַ בְּכַשְׁרֵי עַל-צִוְיָתוֹ אֲשֶׁר
הִיא הָעֵדָה :

Que aora me gozo en loque padezco por vosotros, y cumplo en mi carne lo que falta de las afflisiones del Christo por su cuerpo, que es la Iglesia :

25 אֲשֶׁר לָהּ אֲנִי מַשְׁרֵת כְּמִלְחָה
אֱלֹהִים הַגָּתָה לִי אֲלֵיכֶם
לְמַלְאֵת אֶת דְּבַר אֱלֹהִים :

De la qual soy hecho Ministro por la dispensacion de Dios, la qual me es dada en vosotros para que cumpla la palabra de Dios.

26 אֶת סוֹד וּמִסְתֵּר הַמִּסְתֵּר
מַעֲוֹלִים וּמַדּוּרוֹת וּמַעֲתָה גִּלְהָה
לְקַדִּוּשׁוֹ :

Es à saber el misterio oculto desde los siglos y edades : mas que aora ha sido manifestado à sus Sanctos.

27 לְאֲשֶׁר הִפֵּץ אֱלֹהִים לְהוֹדִיעַ
מִהַרְעֵשֶׁר כְּבוֹד הַמִּסְתֵּר הַזֶּה
בְּגוֹיִם אֲשֶׁר הוּא הַמַּשִּׁיחַ בְּנוֹ
שִׁבְרֵת הַכְּבוֹד :

A los quales quiso Dios hazer notorias las riquezas gloriosas de este mysterio en las Gentes que es el Christo en vosotros, esperança gloriosa.

28 אֹתוֹ אֲשֶׁר אֲנִיחֵנוּ מִבְּשָׂרִים
מִסְרִים אֶת כָּל-בְּנֵי אָדָם
וּמִלְּמִדִּים אֶת כָּל-בְּנֵי אָדָם
בְּכָל-חֲכָמָה אֲשֶׁר נִקִּים אֶת
כָּל-הָאָדָם שְׁלֵם בִּישׁוּעַ הַמַּשִּׁיחַ :

El qual nosotros annunciamos amonestando à todo hombre, y enseñando en toda sabiduria, para hazer à todo hombre perfecto en el Christo Iesus.

29 וְאֵל-וְאֶת יוֹגַע אֲנִי לְהַאֲבֵק
בְּפַעֲלוֹ אֲשֶׁר פָּעַל בִּי בְכַת
וּבְרָחָה :

En loqual aua trabajo combatiendo por la operacion del, laqual el obra en mi poderosamente.

א

24. Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασι
μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναστατίζω
ἐν τῇ ὑποστάσει τῶν θανάτων ὧς
χρηστὸς ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τῆς
σώματος αὐτοῦ, ὁ ἔστιν ἡ ἐκκλησία.

Dont ie m'effoie maintenant en mes souffrances pour vous, & accompli le reste des afflictions de Christ en ma chair pour son corps, qui est l'Eglise :

25. Ἡ ἐξουσία ἐγὼ ἀφ' ἧς
ἐστὶν εὐαγγελισμὸς τῶν θεῶν τῶν δε-
ξιστῶν μοι εἰς ὑμᾶς, ἀληθεύου τοῦ
λόγον τῶν θεῶν.

De laquelle j'ai esté fait ministre, selon la dispensation de Dieu qui m'a esté donnée envers vous, pour accomplir la parole de Dieu :

26. Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκρυφ-
μὲνον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ δακτὺ τῶν
ὀφθαλμῶν, νῦν ᾧ ἐφανερώθη τοῖς ἀγ-
ίοις αὐτοῦ.

Affavoir le secret qui avoit esté caché des tous les siècles & ages : mais maintenant est manifesté à les saints :

27. Οἷς ἡ ἐκκλησία ὁ θρόνος τοῦ εὐαγγελισ-
τοῦ ὁ πατὴρ & ὁ δεξιὸς ὁ μυστήριον
τῶν τοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν χρηστὸς
ἐν ὑμῶν, ἡ ἐκκλησία τοῦ θῶς ὁ ἔστιν.

Ausquels Dieu a voulu donner à cognoître quelles sont les richesses de la gloire de ce secret entre les Gentils, qui est Christ en vous, l'esperance de gloire :

28. Ὅς ἡμεῖς κατὰ γενεὰ γενεῶν,
νοῦθετοῦμεν πάντας ἀνθρώπων, καὶ
δοδάσκουμεν ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα πε-
ραστήσωμεν πάντας ἀνθρώπων (τίλη-
ον) ἐν ὑμῶν ἰησοῦ.

Lequel nous annonçons admonestans tout homme, & enseignant tout homme en toute sapience: afin que nous rendions tout homme parfait en Iesus Christ.

29. Εἰς ὃ καὶ ἐπορεύω ἀγωνιζόμε-
νος & τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ τῶν ἐ-
νεργειῶν ἐν ἐμοὶ ἐν δυναμεί.

A quoy aussi ie travaille, combattant selon son efficace, laquellé besoigne puissamment en moi.

CAP. I.

24 Qui nunc gaudeo in
passionibus pro vobis, & ad-
impleo ea quæ defunt pas-
sionum Christi, in carne
mea pro corpore eius, quod
est ecclesia.

Now renounce I in my sufferings
for you : and fulfill the rest of the afflic-
tions of Christ in my flesh : for his be-
dies sake, which is the Church.

25. Cuius factus sum ego
minister secundum dispen-
sationem Dei, quæ data est
mihi in vobis, ut impleam
verbum Dei.

Whereof I am a minister / according to the dispensation of God / which is given me unto youwarde / to fulfill the wordes of God.

26. Myſterium quod abſconditum fuit à ſeculis & generationibus, nunc autem manifeſtarum eſt ſanctiſeius.

Which is the mystery hid since the world began ; and from all ages ; but now is made manifest to his Saints.

27. Quibus voluit Deus
notas facere divitias gloriæ
sacramenti huius in Gen-
tibus, quod est Christus, in
vobis spes gloriæ.

To whom God would make known what is the riches of this glorious mystery among the Gentiles / which riches is Christ in you, the hope of glory.

28. Quem nos annuntia-
mus, corripientes omnem
hominem, & docentes om-
nem hominem in omni sa-
pientia, ut exhibeamus om-
nem hominem perfectum
in Christo Iesu.

Whom we preach / admonishing
every man / and teaching every man in
all wisdom: that we may present eve-
ry man perfect in Christ Iesus.

29. In quo & labore, cer-
tando secundum operatio-
nem eius, quam operatur in
me in virtute.

Whereunto I also labour and strive
 according to his working which
 worketh in me mightily.

Das I. Capitel.

24. Nun freue ich mich in meinem
leiden/ daß ich für euch leide/ vnd er-
statte an meinem fleisch/ was noch
mangelt an trübsaln im Christo/ für
seinen Leib/ welcher ist die Gemeine.

Nu glæder teg mig i min Pine/ som ieg lider faar
 eder/ oc ieg opfrider i mit Red/ den drossuel e som end
 nu faris i Christo/ for hans legeme/ som er Wenig-
 heden.

25. Welcher ich ein Diener worden bin / nach dem Göttlichen Predigamt / das mir gegeben ist vnter euch / daß ich das Wort Gottes reichlich predigen sol.

Huett Zienere teg er bleffuen / effter det Buddom-
melige Predike Embede / som mig er giffue iblan-
eder / at teg skal predike Guds Ord rigelige.

26. Nämlich/ daß Geheimniß/ daß verborgen gewesen ist von der Welt her/ und von den Zeiten her/ Nun aber offenbart ist seinen Heiligen.

Som er den Hemmelighed / der haffuer vere-
 nst aß Verdens begyndelse, oc sid frā tid / De nu
 der obenbarer hans Helligen.

27. Welchen Gott gewollt hat kunsthun/welcher da sey der herrliche reichthumb dieses geheimniß vnter den Heiden (welches ist Christus in euch) der da ist die hoffnung der Herrlichkeit.

Huilske Gud vilde kundgøre/denne Hemmelig
heds herlige rigdom/iblane Nedningene (som er Chri
stus i eder) som er herlighedens Haab.

28. Denn wir verkündigen vnd ver-
manen alle Menschen/ vnd lehren alle
menschen mit aller weisheit/ auff daß
wir darstellen einen jeglichen Men-
schen vollkommen in Christo Jesu.

Der wi forkynde/ oc wi formane alle Wenneiste/
oc lare alle Wenneiste mer al Wisdom/ at wi bestide
huert Wenneiste fuldkommer i Christo Ihesu.

29. Daran ich auch arbeite vnd ringe / nach der Wirkung deß / der in mir trefflich wirkt.

Paa huiudet teg oc arbejder oc strider / effren
hans Kraft / som arbejder krafftelige i mig.

Capitola I.

24. Kterpř nontj radugi se /
trpě pro wās / a wyplāugi na
mōm šele ta wterpentj (kterpř
se nedostāwā) Krysłowa / za
gcho tšlo guntj gest Eprtem
Swatā.

Teraz raduj się z tych rzeczy
które cierpie dla was / i postać w
ciśmow Krystusa w was wypelniam
w ciebie moim / za cię i tego kłopotu
jest Krzyż.

25. Kteržto vliněn gšim
pā služebnikem/ wedle nariže
nisi Božjeho/ kterž mi gest dā
no mezo wāmi/ abych wyple
nil Slowo Božj.

Ktorego Kościółu sławie
 Sługa wiary. Sufowanta Bożego/
 Prore mi test dāne ywas/ abyś
 wypelnił słowo Boże.

26. A tagemstwił kierz gęst
było ścięte od wiatru a Na-
rodów / Ale nymij gęst igawe
no Ewatpm gębo.

To jest tajemnice / Ekhora
była strytna od wrogoib y od rod-
zko / á theraz obławiona jest
áw. cithym lego.

27. Kterýmžto Duchemžli
známo učinili bohatství slá-
vy tajemství coho mezo
Duchem/jež jest Kristus me-
zo námi/naděje slávy.

Ktorem chciał Bóg oświecić
 co są za Bogactwa tej dwuleb-
 nej tajemnicy nieozypoga: y tho-
 test Krystusa między nami / t.j. o.
 tym jest nadzieta chwala.

28. Kerthof my zwelstuge
me/ trefschce a napomijnagijce
wſſecty libi/ a vſijcege wſſelike
maudroſti/ abychoim vſiſi
ſajdtho Eflowſa doſonakt
ho w Kroſtu Geliſſo.

Ktożegomy przypomniał nam /
 wspominać każdego człowieka /
 wyznać każdego człowieka wpełni /
 jego mądrości / abyśmy stawali
 każdego człowieka doskonałym w
 Krystusie Jezusie.

29. Pro teſ taſe / bohygi
weſte mocy toho ſterpſi dſia
we mnſi ſwſe diſlo mocneſi

Ma so tej práci boštnacov, da
le možnosti tega! Tihota še more
naše volunte ožaziti.

ב

1 צבא אנא דיו דתדעון
אנא אנא אנא אנא
תלכיתון ותלח חנו
תלכיתון ותלח חנו
אילין דפרצופי לא חנו
בכסר:

*Perche io voglio che voi sappiate
quanto gran combattimento io habbo per
voi, e per quello che sono in Laodicea, e
per tutti quello che non hanno veduto la
persona mia in carne.*

2 דתביתון לביתון וי
ותקרבון בקרבן לכלה
עיתא דפניסא ולסובלא
דיתענה דאנא דאלהא
אנא דמשיחא:

*Acciache i lor cuori si consolino, essen-
do insieme congiunti in charita, e conuen-
ta la ricebtion de la piena caritade de
l'intelligenza, a la cognition del mystero
de Dio e Padre de Christo.*

3 חו דבה פסון כלחיו ס
סימיתא דתביתון
דיתענה:

*Nelqual son nascosti tutti i tesori de
la sapientia e de la scientia.*

4 דא דיו אמר אנא
דלא אנא יהוא מטע
לכון בפניסא דמלא:

*E questo dico, acciache alcuno non
s'inganni con persuasione de parole.*

5 אבו זיר בכסר פריק
אנא מוכון אלג ברוח
עמכון אנא דתרא אנא
דחנא אנא מתבסותכון
דשיריותא דהימנותכון
דבמשיחא:

*Perche, se bene io sono assente con la
carne, nondimeno io son con voi con lo spi-
rito, e v'allegroandomi, e vedendo il vostro
ordine, e la fermezza de la vostra fede,
laquale habete in Christo.*

6 איבנא הכיל דתביתון
לישוע משיחא מרובה
הלכו:

*Cum dunque habete ricevuto il Si-
gnor Iesus Christo, cosi camminate in lui.*

ב

1 ונפצתי לדעתכם במה דאנא
היא לי עליכם ועל—אשר
בלודיקא ואשר לא דא פני
בכסר:

*Porque quiero que sepays quan sollicito estoy
por vosotros, y por los que estan en Laodicea: y
por todos los que nunca vieron mi faz en carne:*

2 אשר ינחמו לבביהם הנאפדים
באהבה ולכל—עשר הבטחון
מלא חכמה ותבונה לדעת
מסמך האלהים ותאב ותמשיח:

*Para que tomen consolacion sus coracones
aunados en charidad, y en todas riquezas de cum-
plido entendimiento para conocer el mystero
del Dios y padre, y del Christo (Iesus):.*

3 אשר בו כל—אוצרות חכמה
ודעה גסמך:

*Enel qual estan todos los thesoros de sabi-
duria, y de conocimiento ocultos.*

4 ונאח אמר אני פן איש
יפתכם בעלילות הדברים:

*Y esto digo para que nadie hos enganne con
palabras persuasorias.*

5 ואה ביה—אני בכסר רחוק
מעמכם אך ברוח עמכם אנכי
שוים ורואה אחד מערכתכם
ואח יסוד אמונתכם במשיח:

*Porque aunque estoy ausente con el cuerpo,
con el Espiritu estoy con vosotros gozandome,
y mirando vuestro concierto, y la firmeza de vue-
stra fe en el Christo.*

6 וכאשר קבלתם את—ישוע
תמשיח אדנינו כן בו תחלכו:

*Portanto de la manera que aueys recebido
el Sennor Iesus, el Christo andad en el:*

1. *Εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν εἶδέναι ἡλί-
κον ἀγῶνα ἔχει ὑμῶν,
καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι ἐχ-
οῦσιν τὸ πρῶτον μου ἐν σα-
ρὶ.*

*Car ie veuil que vous sachiez com-
bien grand combat j'ai pour vous &
pour ceux qui sont en Laodicee, & pour
tous ceux qui n'ont point veu ma pre-
sence en chair:*

2. *ἵνα τὸς καρδίᾳσι αἱ καρδίαι
αὐτῶν, συμβιβασθῶντων ἐν ἀγά-
πῃ, εἰς πᾶν τὸ πλεον της πληρο-
φορίας της σωτηρίας, εἰς ἀνίγνω-
σιν τῶ μυστηρίου τοῦ τοῦ καὶ πατρὸς
καὶ τοῦ χριστοῦ.*

*Afin que leurs coeurs soyent conso-
lés, eux estans joints ensemble en cha-
rité, & en toutes richesses de pleine cer-
titude d'intelligence, à la connoissance
du secret de nostre Dieu & Pere & de
Christ.*

3. *Ἐν ᾧ αἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆ
σοφίας καὶ της γνώσεως ἀποκρυ-
φῶσι.*

*En qui sont cachés tous les thesoros
de sapience & de science.*

4. *Τὰς δὲ λέγων ἵνα μή τις ὑμᾶς
παραλογίσῃ ἐν πειρασμοῖς.*

*Or iedi ceci, afin que nul ne vous
abuse par paroles de persuasion.*

5. *Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπῆμι, ἀλ-
λὰ τῷ πνεύματι σὺ ὑμῶν οἶμι,
χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν πί-
στιν, καὶ τὸ στερεῶμα της αἰς χριστὸν
πίστεως ὑμῶν.*

*Car combien que ie soye absent de
corps, toutesfois d'esprit suis ie avec
vous, en m'esjouissant de voyant vostre
ordre, & la fermeté de vostre foy que
vous auez en Christ.*

6. *Ὡς οὖν παραλάβετε τὸν χριστὸν
ἐν ᾧ ὑμεῖς, ἐν αὐτῷ περιπα-
τεῖτε.*

*Ainsi donc que vous auez receu le
Seigneur Iesus Christ, cheminez en ice-
lui.*

CAP. II.

VOlo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis, & pro iis qui sunt Laodicea, & quicunque non viderunt faciem meam in carne.

For I would see to know what great things I have for you taken / and for them of Laodicea / and for as many as have not seen my person in the flesh.

2. Ut consolentur corda ipsorum, instructi in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitionem mysteriorum Dei Patris Christi Iesu.

That their hearts might be comforted / and they might be gathered in love / and in all riches of the full assurance of understanding / to know the mystery of God even the Father / and of Christ.

3. In quo sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae absconditi.

In whom are hid all the treasures of wisdom and knowledge.

4. Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonum.

And this I say lest any man should beguile you with enticing words.

5. Nam et si corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum: gaudens, & videns ordinem vestrum, & firmitatem eius quae in Christo est, fidei vestrae.

For though I be absent in the flesh / yet am I with you in the Spirit rejoicing / and beholding your order / and your steadfast faith in Christ.

6. Sicut ergo accepistis Iesum Christum Dominum, in ipso ambulate.

As ye have therefore received Christ Jesus the Lord / so walk in him.

Das II. Capitel.

Ich lasse euch aber wissen / welch einen kampff ich habe umb euch vnd umb die zu Laodicea / vnd alle die meine Person im fleisch nicht gesehen haben.

I Es lader eder oc vider / huordan en scrib leg bassuer for eder oc for dem i Laodicea / oc alle som icke bassue seer min Person i Koder.

2. Auff dasz ire hertzen ermanet vnd zusammen gefasset werden / in der liebe / zu allen reichthumb des gewissen verstandes / zu erkennen das geheimnis Gottes vnd des Vaters vnd Christi.

Paar der deris / Herre magere formans oc bebtindis til sammen / i kerlighed / til al viff forstandis Rigdom / til at kende Guds oc Faders oc Christi hemmelighed.

3. In welchem verborgen ligen alle Schätze der weisheit vnd des erkennens.

I kullcken alle visdoms oc bekendelsis liggende / sa ligge stulke.

4. Ich sage aber darvon / dasz euch niemand betriege mit vernünftigen reden.

I seg siger oc der om / at ingen / tal besulge eder mer fornuftig tale.

5. Denn ob ich wol nach dem fleisch nicht da bin / so bin ich aber im Geist bey euch / freue mich vnd sehe ewre ordnung / vnd ewren festen Glauben an Christum.

I bi alligeuel at leg icke end er der efter Koder / saa er leg dog hoffeder i Anden / i es glader mig / oc seer eders sticke / oc eders faste tro til Christum.

6. Wie ihr nun angenommen habt den HERRN Christum Iesum / so wandelt in ihm.

Lige som i nu bassue anammei den HERRN Christum Iesum / saa vandrer i hannem.

Kapitola II.

Ehst jagist abssiet wile delli / pak welikan starost mam o was / y oty kiejij gsau w Laodycy / a kiejijzoli newi delli twaki mē w tle.

Przytymoch abssie wle dle / i tak wle dle bowa nia mam bla was / y bla tch kiejij sa w Laodycy / y bla tch kiejijzoli wiek nie widzieli oblicza mego w dle ciela.

2. Aby byla poressena Erdce gegich / gsaue naueni w lasce / a we wssiem Zbozij dos statecnosti rojumu / w poznani tagimstwi Boha a Dce / y Krysta Gsijse.

Aby pocieszenie mialy ser. a ich / goy beda spolecnie slachani miloscia / a to na wssie bogactwo prwego wyotomienia / cho jest kowynania ihalenatac Zoga y Opcij y Krystusa.

3. W nemi gsau wssiecki Poladowne maudrosti a wmi niy kroyi.

W kroyim kroye sa wssieki kaby maudrosti y wmielcnosci.

4. Ale totot prawstij / aby was jadny neolamawal po dobnau prawde kiejij.

Proci prawdam i byni kowas nie ofukawal la godajmy slowy.

5. Neb ja atkoll wydalen gsem od was tlem / wssak Duchem o wami gsem raduge se / a wiba kad was / a wtmr ientij t Wijsy wssij kiejijz gest w Krystu.

Bo kiejijzoli wiek nie iesthem obecny wedle ciela / a wssak se w mystem iestem z wami / w selac se y wtdrac porzadek was / y kiejijz oswiary wassey w Krystu.

6. Proci pak gste ptykalt Krysta Gsijse Pana nasse ho / tal w nemi y chodie.

I tak se tedy przycialt Krystus sa Jesusa Pana / tal w nemi postaw pycie.

ב

7. מִדְּמִשְׁרֵי עֲתִידֵינוּ
וּמִתְּהִיבֵינוּ אֶתְּנוּ בָּהּ
וּמִתְּהִיבֵינוּ אֶתְּנוּ
דְּהִיבֵינוּ הִיבֵנוּ
דְּהִיבֵנוּ תְּהִיבֵנוּ בְּתִידֵינוּ:

*Stando radicati & edificati in esso, e
confermati ne la fede, si como lo stato
infegnato, abbondando in essa con venimen-
to di grazie.*

8. אֶתְּנוּ דְּמִשְׁרֵינוּ
וּמִתְּהִיבֵינוּ בְּמִלֵּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ סִימֵנוּ
וּבְמִלֵּנוּ דְּמִשְׁרֵינוּ
אֶתְּנוּ דְּמִשְׁרֵינוּ
אֶתְּנוּ דְּמִשְׁרֵינוּ:

*Auerite che non sia alcun che fac-
cia presa da voi per Filosofia & vano in-
gegno umano, secondo la tradizione de gli
huomini, facendo gli elementi del mondo,
è men secondo Christo.*

9. דְּהִיבֵנוּ בְּמִלֵּנוּ
דְּהִיבֵנוּ בְּמִלֵּנוּ:

*Perche in lui habita tutta la pie-
tate de la Divinità corporalmente.*

10. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*Esse compiuti in lui, che è il capo
d'ogni Principato & potestà.*

11. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*Per il quale sete ancora circumcisi d'una
circuncisione fatta senza mano, per lo
spogliamento del corpo de peccati de la
carne, cioè per la circuncision di Christo.*

12. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*Essendo sepolti insieme con lui per il
Battesimo: nel quale ancor sete insieme
risuscitati per la fede de l' operatione effi-
cace de Dio che lo risuscitò da morte.*

ב

7. מִשְׁרֵי וּבְנֵי בֹשְׁמֵנוּ
וּמִלֵּנוּ בְּמִלֵּנוּ
וּמִלֵּנוּ בְּמִלֵּנוּ:

*Arrayados y sobre edificados en el, y con-
firmados en la fe, asi como lo aueys aprendido,
creciendo en ella con hazimiento de gracias.*

8. דְּהִיבֵנוּ בְּמִלֵּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ אֶתְּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ אֶתְּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ אֶתְּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ אֶתְּנוּ
וּבְמִלֵּנוּ אֶתְּנוּ:

*Mirad que ninguno hos falsee por philoso-
phias y vanos engennos, por tradiciones, por es-
mentos del mundo, y no segun el Christo.*

9. בְּמִלֵּנוּ בְּמִלֵּנוּ
בְּמִלֵּנוּ בְּמִלֵּנוּ:

*Porque en el habita toda plenitud de diui-
nidad corporalmente:*

10. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*Y en el estays cumplidos, el qual es cabeça de
todo principado y potestad:*

11. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*En el qual tambien soys circumcidados de
circuncision no hecha con manos, con el despo-
jamento del cuerpo de la carne en la circuncision
del Christo.*

12. וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ
וּבְהִיבֵנוּ אֶתְּנוּ:

*Sepultados juntamente con el en el Baptis-
mo, en el qual tambien resuscitastes con el por
la fe de la operacion de Dios que lo leuanto de
los muertos.*

ב

7. Ἐμμενυμένοι καὶ ἐπεκατασκευά-
μενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιωμένοι ἐν
τῇ πίστει, καὶ ἐδοξάζετε, αὖτις
αὐτῷ ἐν αὐτῇ ἐν χάριτι.

*Estans enracinés & edifiés en lui, &
confirmés en la foy, comme vous auez
esté enleignés, abondans en icelle avec
action de graces.*

8. Ἐλέπτε μὴ τις ὑμᾶς ἐξαγ-
ωγῶν ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας
καὶ κενῆς ἀπειρίας, καὶ τῶν
δοσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν
κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ οὐ κατὰ χρι-
στον.

*Prenez garde que nul ne vous bu-
tine par la philosophie & vaine de-
ception selon la tradition des hommes,
selon les rudimens du monde, & non
selon Christ.*

9. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικῶν πᾶν τὸ
πλήρωμα τῆς θεότητος σωματι-
κῶς.

*Caren lui habire corporellement
toute plenitude de Dieu.*

10. Καὶ ἐστέ ἐν αὐτῷ πεπληρωμέ-
νοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάντης ἀρχῆς
καὶ ἐξουσίας.

*Et estes rendus accomplis en lui,
qui est le chef de toute principauté &
puissance:*

11. Ἐν ᾧ καὶ περιτομήνητε ὡς τῷ
ἀχρὸς κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ
τῶν ἀμαρτιῶν τῆς
σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τῇ χριστοῦ.

*En qui aussi vous estes circoncis
d'une circoncision faite sans main, par
le despoillement du corps des peccés
de la chair, assauoir par la circoncision
de Christ:*

12. Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βα-
πτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνεγέρθητε
ἀπὸ τῆς νεκρώσεως τῆς ἐνεργείας τῆς
θεοῦ τῇ ἐνέργειᾳ αὐτῶν ἐκ τῶν
νεκρῶν.

*Estans ensevelis avec lui par le Ba-
ptême: en qui aussi vous estes ensem-
ble ressuscités, par la foy de l'efficace
de Dieu qui l'a ressuscité des morts.*

CAP. II.

Das I I. Capitel.

Kapitel II.

7. Radicati & superedificati in ipso, & confirmati fide, sicut & didicistis, abundantes in illo in gratiarum actione.

Rooted and built in him / and fastened in the faith / as ye have been taught / abounding therein with thanksgiving.

8. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem fallaciam: secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, & non secundum Christum.

Beware lest there be any man that spoil you through philosophy and vain deceit through the traditions of men according to the rudiments of the world: and not after Christ.

9. Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.

For in him dwelleth all the fulness of the Godhead bodily.

10. Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis.

And ye are complete in him / which is the head of all principallitie and Power.

11. In quo & circumcisi estis circumcisione non manu facta in expolatione corporis carnis, in circumcisione Christi.

In whom also ye are circumcised with circumcision made without hands / by putting off the sinful body of the flesh through the circumcision of Christ.

12. Consepulti ei in baptismo: in quo & resurrexistis per fidem operationis Dei, qui suscitavit illum à mortuis.

In that ye are buried with him through baptism: in whom ye are also raised up together through the faith of the operation of God which raised him from the dead.

7. Vnd seyt gewurgelt vnd erbaudet in ihm / vnd seydt veste im Glauben / wie jr gelernt seyt / vnd seyt in demselbigen reichlich danckbar.

De verer rodfesse oepbygde i hannem / oeverer fastet troen / lige som i ere larde / oeverer rigelige tackemmelige i hende.

8. Sehet zu / daß euch niemand be- raube durch die Philosophia vnd lose verführung nach der Menschenlehre / vnd nach der Welt Sagenen / vnd nicht nach Christo.

Seer til at ingen beroffuer eder med Philosophia oc loff besingelse / effter Menntenssens Lærdom / oc effter Verdens Sticelse / oc icke effter Christum.

9. Denn in ihm wohnet die ganze fülle der Gottheit leibhaftig.

Fordi at den ganste Gudsommeligheds fuld-ommeligheds boer i hannem legemlige.

10. Vnd ihr seyt vollkommen in ihm / welcher ist das Haupt aller Fürstenthumb vnd Oberkeit.

Se i ere fuldkomne i hannem / huiuden som er Hoffuedet saar alle Fyrstedomme oc Offigheds.

11. In welchem ihr auch beschnitten seyt / mit der Beschneidung on hände / durch ablegung des sündlichen Leibs im Fleisch / nemlich / mit der Beschneidung Christi.

I huiuden i oc ere omstærner / merben Omstær-else vden hender / ved der syndelste legemts affleggelse i Rodet / som er med Christi omstærrelse.

12. In dem / daß jr mit ihm begraben seyt durch die Tauffe. In welchen ihr auch sendt auferstanden / durch den Glauben den Gott wircket / welcher in auferweckt hat von den Todten.

I deet / at i ere begraffne med hannem forme delst Daaben. I huiuden i ere oc opstandne / forme delst Troen / som Gud forarbeder / huiuden hannem opue-ere fra de Døde.

7. Gsaue i totentni a wdzlani na nem i wtorzenij strze Wjru / walozyte y nau-teni / hogne rostauew tom s dyluow tinenijm.

Wdæc wtorzenient y hudo- wani na nim / y wmielozeni w-æ-æ / iakosie sic nauzyll / obfign-iac wniety z dzicowaniem.

8. Hledeť at wås jādny ne-otlamá maubrosli swetstau a marným zlamánijm / podlě ustanowenij lidstěho / a podlě žiwluow Swěta / a ne wedlě Krysta.

Záclyte teby žby jaden nle byl kthorby wås ilapic mial přes madrosi ludyka y projna sbráde / wějæ wědte wstaw lapytch / pod-ting nauť swietstch / a nie wědtag Krysta.

9. Neb w něm přebýwá wš-šetna plnost Božstwy těles-nej:

Dla tego iż w něm mieszka wšyst-ka pełność Bożstwa istotne.

10. A wy gte w něm doplně-ni / tierpż gest hlawni wšech Princypatów / a Potestatów.

Wszystkie w nim napelnient / ktery jest glowa wšelkiego państwa y przeloz. iustwa.

11. Strze kterychoz y obczani-gte / obczaniijm ne rukau wli-něnm / k swietenij etla / ale ob-čezaniijm Krystowým:

Przez krotko też obrzezani i s-tesci obrzezaniem nie rukomá w-čymowým / goryćcić. álo wáše grzechow podane zwlektli przez obrzezanie Krystowe.

12. Neb poštbeni gte s nim na křtu / w kterémžto y wsta-ly gte žmrtwých strze Wjru močnosil Božij / tierpż wšstij-ly gte žmrtwých.

Pogrzebeni s nim przez křest / przez ktery też wyscie s nim pow-šali przez wiare močney spráwy Božey / ktery go wzbudził z mrtw-ých.

CAP. II.

13. Et vos cum mortui es-
setis in delictis & praeputio
carnis vestrae, convivificavit
cum illo: donans vobis om-
niadeliata.

And hee which were dead in sinnes/
and in the vncircumcision of your flesh/
hath hee quickened together with him/
forgiving you all your trespasses.

14. Delens quod adversus
nos erat chirographum de-
creti, quod erat contrarium
nobis, & ipsum tulit de me-
dio, affigens illud cruci.

And putting out the hand writing
of ordinances that was against vs/
which was contrarie to vs: hee hath
torn it out of the way: and fastened it up-
on the crosse.

15. Et expolians principa-
tus & potestates, traduxit
confidenter palam, trium-
phans illos in lemeriplo.

And hath spoiled the principalities/
and Powers: and hath made a shew of
them openly: and hath triumphed over
them in the same crosse.

16. Nemo ergo vos iudicat
in cibo aut in potu, aut in
parte dici festi, aut neome-
niz, aut sabbathorum.

Let no man therefore condemne
you in meate and drinke: or in respect of
an holy day: or of the new moone: or of
the Sabbath dayes.

17. Quae sunt umbra futu-
rorum, corpus autem Christi.

Which are but a shadowe of thinges
to come: but the bodie is in Christ.

18. Nemo vos educat, vo-
lens in humilitate & religio-
ne angelorum, quae non vi-
dit ambulans, frustra infla-
tus sensu carnis suae.

Let no man at his pleasure beare
rule over you in humblenes of minde/
and wantonhipping of Angells: adaun-
cing him selfe in these thinges which he
neerer sawe: / rashly puffing up with his
flattering minde.

Das II. Capitel.

13. Vnd hat euch auch mit im leben-
dig gemacht / da ihr todt waret in den
Sünden / vnd in der Vorhaut ewers
Fleisches / vnd hat vns geschenkt alle
Sünde.

De hand glorde eder oesaa leffuende met hannem/
der i vaare dedet Synnden/oc vdi eders Rods Forhud/
oc hand forlod off alle Synder.

14. Vnd außgetilget die Handschrifft
so wider vns war / welche durch sa-
bung entstund / vnd vns entgegen
war / vnd hat sie auß dem mittel ge-
than / vnd an das Creuz geheftet.

De vdslette den Haandschrifft/ som vaar imod off/
huilken der bleef ved Sticketser/ oc vaar off imod/ oc
hand tog hende bort/ oc slo hende til Kaarset.

15. Vnd hat außgezogen die Fürsten-
thumb vnd die Gewaltigen / vnd sie
schaw getragen öffentlich / vnd einen
Triumph auß ihnen gemacht / durch
sich selbsts.

De hand reffuede Ferskedome oc de Veldige/ oc
har dem obenbarlige til syne/ De giorde en Seger aff
dem/ som med sig self.

16. Solasset nunniemand euch Ge-
wissen machen über Speise oder über
Tranck / oder über bestimpten Feyer-
tagen oder Neumonden / oder Sab-
bather.

Saa lader nu ingen gøre eder samværlighed i
Mad eller vdi Drikke eller i bestidede Dellige dage/ el-
ler ny Maaner eller Sabbather.

17. Welchs ist der schatten von dem
das zukünfftig war / aber der Körper
selbst ist in Christo.

Huilet er en Skugge om det som tilkomende
vaar/ Men iegemer self er i Christo.

18. Lasset euch niemand das ziel ver-
rücken / der nach eigener wahl einher
gehet / in Demut vnd Geistlichkeit der
Engel / des er nie keines gesehen hatt /
vnd ist ohne sache aufgeblasen in sei-
nem fleischlichen Sinn.

Lader ingen vndrycke Maaler saar eder/ som gaar
effter sin egen vduelsetse/ vdi vdmæghed oc Englis aan-
delighed/ huilet som hand aldri haaffuer seet/ oc er
vden sag opblæst i sit kødelige sind.

Kapitola II.

13. A vās / forj gste bōli
mrtwi i hēssch / a w ne
obkzānī tēla wasscho / spolu
obkzīwīl s nīm / odpustīw nām
wsschē hēssch.

A was tē gdschē byl vmarl
w gzechachy w nteobryesce ciālā
wsschego/ ozywīl s nīm odpusta/ ody
pustkūgym wam wsschē gzechy.

14. Smazaw Zāpis kcrzj
byl proti nām vložen / a ten
byl odpornj nām: y wzd;
wīhlgē z postkeda / a pībil
gēyna Kkij;

A wymazawšy Cyrogrāf w
slaw krcy byl pīccawo nām / y
byl nām pīccē wāy / a on gē pīccē
odīal spōdzyodkū / pīzbywšy ka
kryjowī.

15. A oblaupent bēti Prym-
cpācy a Potēstācy okzāl i gē-
wnē / wīhlgjstwj obdejav nad
nīm / strje sebesamkō.

A zew'okšy pāstkwā y pīczos
kēstkwā / sawnīcīcē w wā. ob tāk po
dijw / zacmīcē zwpczawšy pīcz-
sē.

16. Protoj Zādnj wās nēfud
w potrmu a w nāpogī / nēb w
Swēcenij Swātku / anēb
pīwnīho dne nowkō Wīss-
ce / anēb Soboth;

Tīschay tēdy wās nēst nīc
osādjabla pōlārmas ābo pīcīa / ābo
wīgēdem swētā / ābo wāstāns
mīstīacā / ābo Sabāthow.

17. Nēb tw wēcy bōly sīj
nēm budaupch / kōlo pāt Krpī
slowo.

Ktore rzechy sa cīentem rzechy
pīzryšlych / āle cīālo tēst Kry-
stusowē.

18. Nīzādnj wās nēfowb
strje potoru a nābzjstkwī
potrjē Angēstē / w tom tē
hōjnwīdōt / chodē pīstīnē / a
nadarmo nadut gsa smyslēm
tēla swētho;

Zaden sēnēch nīc wāzy shtā
nowīcējgo okolo wās / s pōdbān
dūwā y chwāly Amōtew / w ty sī
rzechy wīracāfac krcy w nīc wī-
dīat / ā projno sīc nadymānac y w
mystīcīālā swēgo.

ב

19 ולא נאחזך רישא
דמנח בלה פגרא מתרפב
ומתקם בשרנא ובהרמא
דבא מתרפא נאלהא :

*Il non ritentando il capo, da cui essen-
do tutto il corpo sustentato, o congiunto in-
sieme per la congiuntura e legamento, cre-
sca d'accrescimento di dio.*

20 או ציר מיתתו עם
משיחא מן אסטוכסיה
דעלמא למנא נאך הו
דחיתו בעלמא מת
מתדיצו נאיתו :

*Se voi dunque siete morti con Christo
di gli erudimenti del mondo, perche di la-
sciate voi correre da decore, come se voi
viveste nel mondo ?*

21 לא לס תקרוב ולא
תטעם ולא תחק :

*Ciel, Ne toucher, non guster, non
manierger.*

22 דאיתיהו הלז חשחא
דמתחבא ופיקדא אציו
דילכא דבגראשא :

*Lequali tutte cose ordinate secondo i
precepti e doctrine de gli homines, se ne
hanno in contristatione per l'uso.*

23 ומתחשו דאית פחיו
מלתא דחכמתא פכרבוה
מביכותא דחלת אלהא
דלא תיסו על פגרא לא
פמק דמקד אלג
באילו דחשחא אציו
דבסר :

*Lequali hanno ben forma de sapien-
tia in devotione voluntaria, & humilitat
d'animo, & in questo che non resparmen-
no il corpo, e non hanno riguardo alcuno
à satiar la carne.*

א

1 או הביל קמתו עם
משיחא דלצל בצו אחר
דמשיחא נתב אל ימינא
דאלהא :

*Se adunque voi siete resuscitati con
Christo, levate la cose que sono in alto, do-
mo Christo è a sedere à la destra di Dio.*

ב

19 ולא לאחזך את-דנאש אשר
מנח כל-הגולה בדבק ותחיה
מרכבה ונאפדה הוא לפדוה
למרכבה אלהים :

Y no teniendo la cabeça, de la qual todo el
cuerpo alimentado y conjuncto por sus ligadu-
ras y conjunturas crece en aumento de Dios.

20 ואם מלתם עם המשיח
מיסדות העולם ומח-עוד כמו
חיותכם בעולם תשפטו :

Pues si soys muertos con el Christo de los
elementos del mundo, porque aun, como que vi-
uiesseis en el mundo, seguís ritos.

21 לא תמשש ולא תטעם ולא
תגע :

No toques, No gustes, No trates !

22 אשר כלם לאבדה בכצעים
במצות ולמודי האנשים :

Las quales cosas perecen en el mismo uso
por mandamientos y doctrinas de hombres :

23 תגראו לחיות להם דבר
חכמה בדמות עונה וידעת
אלהים ולענות את-בשר לא
בקררה אחת לשבעת הבשר :

Las quales cosas tienen à la verdad palabras
de sabiduria en religion voluntaria, y en humili-
dad : y no para regalar al cuerpo, ni para alguna
honrra, ó para hartura de la carne :

א

1 ואם קמתם במיתים עם
המשיח גם את-אשר למעלה
תבקשו אשר שם המשיח הוא
יושב לימין אלהים :

Mas si aueys resuscitado con el Christo, lo-
que es de arriba buscad, donde esta el Christo sen-
tado à la diestra de Dios.

ג.

19. Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν
ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα ἀλλὰ τῶν ἐ-
φῶν καὶ συνδεδεμένον συνχρηστού-
μενον καὶ συμμέτονον αὐτοῦ, αὐξῶν
τὴν αὐξήσασα τὴν θεοῦ.

Et ne retenant point le chef, de quel
tout le corps estant fourni & aduisté en-
semble par ioinctures & liaisons, croût
en accroissement de Dieu.

20. Εἰ οὖν ἀπεθνήκατε μετὰ τοῦ
χριστοῦ, ὅθεν τῷ κοσμίῳ τὰ μέ-
λη, τὰ ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ, δου-
λευσάτε.

Si donc vous estes morts avec Christ
quant aux rudimens du monde pour
quel vous estez en d'ordonnances,
comme si vous vivez au monde !

21. Μὴ ἀψή, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ
ἥψῃ :

Affoir, Ne mange, Ne goute,
Ne touche point.

22. Ὅσα πάντα εἰς φθαρτὴν τῇ
ἀποχρήσει, καὶ τὰ ἐντάλματα καὶ
διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων.

Qui sont toutes choses perissables
par l'usage, estant establies suivant les
commandemens & les doctrines des
hommes :

23. Ἄτιμά ἐστι λόγον μὲν ἔχειν
σοφίας, ἐν ἐξελθοῦσῃ καὶ τα-
πνοφροσύνῃ καὶ ἀφ' ἧς σώμα-
τι, ὥς ἐν τιμῇ καὶ πρὸς ταῖς σα-
ρκὶ τῆς σαρκός.

Lesquelles ont toutesfois quelque
apparence de sapience en deuotion vo-
lontaire & humilité d'esprit, & en ce
qu'elles n'elpargnent nullement le corps
& n'ont aucun esgard au sallissement
de la chair.

Κ Ε Α Α. γ.

Εἰ οὖν συνήχησθητε τῷ χριστῷ,
ἐπὶ αὐτῷ ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῇ θεοῦ καὶ ἡμῶν.

Si donc vous estes resuscités avec
Christ, cherchez les choses qui sont en
haut, là où Christ est assis à la droite de
Dieu.

AD COLOSSENS:

CAP. II.

19. Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones subministratum & constructum, crescit in augmentum Dei.

And holdest not the head, in which all the body is united, and built together by joints and bands, / increasing with the increasing of God.

20. Si ergo mortui estis cum Christo, ab elementis huius mundi: quid adhuc tanquam viventes in mundo decernitis.

Wherefore if ye be dead with Christ from these ordinances of the world, which as though ye lived in the world, are ye burdened with traditions?

21. Ne retigeritis, neque gustaveritis, neque contingeritis.

Ye touch not, taste not, handle not.

22. Quae sunt omnia in interitum ipso usu, secundum praecepta & doctrinas hominum.

Which all pert sheweth the using, and are after the commandments and doctrines of men.

23. Quae sunt rationem quidem habentia sapientiae in superstitione & humilitate, & non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad latuitatem carnis.

Which things have in deed a shew of wisdom in voluntarie religion, and humbleness of minde, / and in not sparing the body: neither have they in any estimation to satisfie the flesh.

CAP. III.

1. Igitur si surrexistis cum Christo: quae sursum sunt, quaerite: ubi Christus est in dextera Dei sedens.

If ye then be risen with Christ, seek those things which are above, where Christ sitteth at the right hand of God.

An die Colosser.

Das I I. Capitel.

19. Vnd heft sich nicht an dem Haupt/ auß welchem der ganze Leib/ durch gelenck vnd fugen handreichung empfehet / vnd an einander sich entheft / vnd also wächst zur Göttlichen größe.

De hand holder sig icke til Hoffuedet/aff huilcket der ganckte legeme saar hielp. forme delst leder oc samkomme/ oc holder sig til sammen/ oc voxer saa til Guddom: lig storlighed.

20. So ist denn nun abgestorben seyt mit Christo den Sagenen der Welt/ was laisset ir euch denn fangen mit sachen/ als lebetet ihr noch inn der Welt?

Der som i nu da ere aff døde / mer Christo fra Verdens Sticket/er/ hui lader da fange eder mer Sticket/ lige som i leffuede end nu i Verden?

21. (Ite da sagen.) Du solt das nicht angreifen / du solt das nicht kosten/du solt das nicht anrühren.

(Huilcke som sig) Du skal icke røre paa det/ du skal icke smage det/ du skal icke røre ved det.

22. Welches sich doch alles vnter handen verzehret/ vnd ist menschengelott vnd lehre.

Huilde sig dog fortæret vnder henderne / oc er Wenn. jens Bud oc Lærdom.

23. Welche haben einen schein der Weisheit / durch selberrichtete Geistlichkeit vnd Demuth / vnd dadurch / daß sie des Leibes nicht verschonen/ vnd dem Fleisch nicht seine ehre thun/ zu seiner notdurfft.

Som haffue Vidsoms stin / forme delst egen vduale/ Vandelhged oc Vdmghed/ oc der mer / ac de icke spare legemet / oc icke gøre Rodet sin are / til sin nedsættelighed.

Das III. Capitel.

1. Seyt ihr nun mit Christo auferstanden / so suchet was droben ist/da Christus ist sitzend zu der Rechten Gottes.

Er i nu opstandne mer Christo / da søger der som er offuen til / der som Christus er / sidendis høff Guds høyre haand.

K Kolocenskom.

Kapitola II.

19. Anebrže sehlavny/ tierauz to vsetko itlo strje realitnz spogenij a svatky lasty y smornosij spravenij a vzdelanij/ rosie w roymnoznej Bozjim.

Ite trzymalac sie glowy/ ktorey wshyko ciato przestoi i w placach zwiazane y sciazgnione rodkie/ z pomozienia Bozego.

20. Protoz gestlize gste jemu fell s Krystem od zwiolow to/ foto Swieca/protoz gestlize y sobysie boli Swieca jwiel v stanowugete:

Przeto test bedac umarlym s Krystem/ wolno testelcie od wshyko swietlacz/ przeto je takoby jwielac na swiecie/ wstawami od calej brwacie?

21. Nie dotykaj se/ ani okuslug/ ani se ismimo obhraj:

Ite dotykaj sie/ nie kuszaj/ nie macaj.

22. Nie to wsetko wtem pomijegh/ kony se gich pozimawiedlt prstajanj a oienij ludstho.

Kroterzecky wshyki samym wshykim in gina/ b dac vst. w. one z ostajania y naut ludstho.

23. Kteresto wtem zdagly se jby mltu zpuosch maudrosti w powetke/ a w ponizenij/ a w obliowanj teltu/ a w netinij genu pohodlijt sytosli tlla.

A mltu mltakie podobietstwo maudrosti/ w dobrowolney dwale y w poroze/ y w tym i ciato nte folgua/ ale ni jacz nie stola/ gody sic tu tym rterjam sciazgala/ ktorey mltu ciato bywa nalycone.

Kapitola III.

1. Protoz potestallij gste s Krystem tieret wtem swiechu glau/ tlich hkdapce/ fdez Krystus na prawicy Bozji se dij.

U tak testelcie wstall s Krystem/ rtercy ryh ktore wsgore sa hukajcie/ gozja Krystus na prawicy Bozji siedil.

2. דלצל אתהו ולי
דבארעל:

*Habbiato affectione di le cose che son
fu alto, e non di quelle che son sopra la ter-
ra.*

3. מיתתו לכן גיר וחייו
בסין עם משיחא באלהא:

*Imperio che voi siete morti, e la vostra
vita e nascosta con Christo in Dio.*

4. ואמתי דמשיחא
מתגלא דחיו חיו הדיו
אף אנתון מתגלון אבוח
בשובחא:

*Quando Christo, che e la vostra vita,
apparirà, allora apparirete ancor voi con
effluvio in gloria.*

5. אמיתו רכיל הדמיון
דבארעא ודיתא טבוחא
וכאבא ורגתא בישתא
ועלובתא דחי חי דתול
פתברא:

*Mortificate dunque le vostre membra
che son sopra la terra, la fornicatione,
l'immundicia, la dissolusion, la mala-
con concupiscencia, e l'avaritia, che e un'ido-
latria.*

6. מטול הליו גיר אתא
רתוה ואלהא עד פני
להא מתטפסותא:

*Per le quali cose l'era di Dio viene so-
pra i figliuoli de l'infidelita.*

7. בהליו אף אנתון
הלכיתון מן קריב כר מ
מתהפכו היותון בהיו:

*Ne le quali ancora voi gia caminate,
quando viviate in esse.*

8. השא דין אניתו מוכון
כלהיו הליו רתוה תמתא
בישותא גרפא ממולא
טבוחא:

*Ma hora potete gia ancor voi tutte
le cose, l'era, lo flegno, la malitia, la ma-
ladiencia, il diuineffo parlare da la vo-
stra bocca.*

2. ואח-אשר למעלה תחכמו
ולא אשר בארץ המה:

*Loqueres de arriba curad no loque sobre la
tierra.*

3. כימלם וחייהם נסתרים
את-המשיח באלהים:

*Porque muertos soys, y vuestra vida esta escon-
dida con el Christo en Dios.*

4. אם המשיח יגלה שהוא חיינו
או גם אתם עמו תגלו בכבוד:

*Quando se manifestare el Christo, vuestra
vida, entonces vosotros tambien sereis manife-
stados en gloria.*

5. על-כן המיתו את-נתיכם
אשר על-הארץ את-תונת
טמאה עכירות תאמ חרעות
בצע כסה אשר יש-עבדת
האלילים:

*Mortificad pues vuestros miembros que es-
tan sobre la tierra: fornicacion, immundicia,
deleyte carnal mala concupiscencia, y avaricia
la qual es seruicio de idolos.*

6. על-האלה באה חרוך אף
יהוה על-בני סודים:

*Por las quales cosas la ira de Dios viene en
los rebeldes.*

7. אשר בהם גם אתם הלכתם
כעת בחיותכם בהם:

*En las quales vosotros tambien andauades
en otro tiempo biuiendo en ellas.*

8. ועת ש ימו גם אתם מעמכם
את-כל-הדברים האלה את-
חרוך אף רע עלילות גרופים
דברי בשנה מפיהם:

*Mas agora dexad tambien vosotros todas es-
tas cosas, ira, enojo, malicia, maledicencia, tor-
pes palabras de vuestra boca.*

2. Τα ανω φρανετε, μη τε ελθ
της γης.

*Pensez aux choses qui sont en haut,
non point a celles qui sont sur la terre.*

3. Αποθανεντοι κατ' ημην η ζωη
υμων κρυπται στω τω Χριστω εν
τω θεω.

*Car vous estes morts, & vostre vie
est cachet avec Christ en Dieu.*

4. Όταν ο Χριστος φανερωθῃ,
η ζωη ημων, οτι κ' υμεις στω α-
τω φανερωθησθε εν δόξη.

*Quand Christ, qui est vostre vie,
apparaîtra, lors vous aussi apparîtrez
avec lui en gloire.*

5. Νεκρώσατε ουν τα μέλη υμων
τα ελθ της γης, πορνείας, ἀκατα-
σίας, πείνης, ἐπιθυμίας κακῆς, κ'
τῶν παροικούντων, ητις εἰσιν εἰδωλο-
λατρεία.

*Mortifica donc vos membres qui
sont sur la terre, paillardise, souillure,
appetit desordonné, mauuaise conuo-
itise, & auarice, qui est idolatrie.*

6. Διὰ τας ἁρτίας η̅ς ὁ θυ̅ς τῷ θε̅
τις τοὺς υ̅ους τῆς ἀπειθείας.

*Pour lesquelles choses vient fure de
Dieu sur les enfans de rebellion.*

7. Ἐν οἷς καὶ υ̅μεις ποτε περιπατοῦσαί
τε, ὅτι ἐστὶν ἐν αὐτοῖς.

*Esquelles aussi vous auez cheminé
autresfois quand vous vieuez en icei-
les.*

8. Νυνὶ δὲ ἀποθεσθε καὶ υ̅μεις τὰ
πάντα, ὁργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλα-
σφημίαν, αἰσχρολογίαὶν ὡς τὸ εὐ-
μαρτῶν υ̅μων.

*Mais maintenant vous aussi despo-
illez toutes ces choses, ire, colere,
mauuausé mēd fance parole deshon-
nelle hors de vostre bouche.*

9 ולא תהיון מדגליון חד
בחד אלגל שול חוהי לבר
בשא עתיקג עם בלהון
הפכבחי :

*Non mentis l'uno d'l'altro, effin-
dome spogliati de l'huomo vecchio con le
sue attioni.*

10 ולבשיתא דמתחדת
בדעתא דמתחדת דבריה :

*Et effundendi vestiti de l'nuovo, il qual
si rinnova nella cognitione, scèdo l'ima-
gine de colui che l'ha creato.*

11 בד הלירג יהודי
וארמניא ולא גוורתא
ועוד לותג ולא יונג
ובברברא ולא עברא ובר
האררא אלא כל ופכל נש
בשירא הו :

*Dome non e Greco ne Gudeo, Cir-
cuncisiano, ne preputo, Barbaro, Setta,
sermo, libro : ma Christo e il tutto in tut-
te le cose.*

12 לבשו חביל אירג נביא
דאלהא קדישא וחביבג
רחמא ורחמא ובסימדתא
ומפכבות דעניא וגיחיתא
ונגידות דוחא :

*Siate dunque (como eletti di Dio,
fatti a dilecto) vestiti di Sacerdo di miseri-
cordia, de benignitas, d'humilitate, de man-
suetudine, de patientia.*

13 והיותין מספדיון חד
לחד ושבקו חר לחד ואו
אירג לאנש ער חברה
דעמא איכנא דמשיחא
שבק לבוהכנא אר אנתון
שבוקר :

*Supportandoni l'un l'altro, e perdo-
mandoni l'uno d'l'altro, se alcuno ha que-
rela contr'alcuno : siccome ancor Christo
ha perdonato a voi, e si fate voi panti-
re.*

14 ועם הליו בלהיו חובא
החיו חוקא דגמדותא :

*Esopra tutte queste cose siate vestiti
di carità, che è il legame de la perfezio-
ne.*

9 לא תכבו ביניכם הפשיטו
את אדם ישן את פעליו :

*No mintays los vnos a los otros : despojan-
dohos del viejo hombre con sus hechos.*

10 ולבשו את חדש המחדש
לדעת אלהים בפעלם וכדמות
בראיו :

*Y vistiendohos del nuevo, el qual por el co-
nocimiento es renouado conforme a la imagen
del que lo crió :*

11 ונ איכה איננו יוני או יהודי
מולה ועדלת לעז משך עבד
חפשי כי אם כל בכלם המשיח :

*Donde no ay Griego y Indio, Circuncision y
Capullo, barbaro, Scythia, fieruo, libre : sino todo
esto : y en todo, el Christo.*

12 לכן לבשו בבחידי אלהים
קדשים נאהובים את רחמי
חסד טובה ענוה ענוה ארר
אפים :

*Vestihos, pues, (como Escogidos de Dios,
Sanctos, y Amados) de entrannas de miseri-
cordia, de benignidad, de humildad, de mansedum-
bre, de tolerancia.*

13 תתאפקו ביניכם ושאו איש
לרעהו אם יש לו עליו ריב
כמו גם המשיח נשא לכם ככה
גם אתם :

*Supportando los vnos a los otros, y perdo-
nandohos los vnos a los otros, si alguno tuviere
queixa del otro : de la manera que el Christo hos
perdonó a vosotros, así tambien vosotros.*

14 ועל כל האלה תהי לכם
האהבה שהיא עבות תמה :

*Y sobre todas estas cosas, Charidad, la qual
es la vinculo de la perfeccion.*

γ.

9 Μη ψευδίζετε αλλήλους, α-
ποκαταλείψοντες τον παλαιον ανθρω-
πον αυτῶν τῶς πεποιθῶσιν αὐτῶν.

*Ne mentez point l'un à l'autre, ay-
ans delueitu le vieil homme avec ses a-
ctes :*

10. Καὶ ἐνδυσάμενοι τὴν νέαν τὴν
ἀνακαινούμενην εἰς ὁμοιωσιν καὶ
εἰκόνα τῆς κτίσεως αὐτῆς.

*Et ayans reuestu le nouuel homme,
lequel se renouuelle en cognouissance
selon l'image de celui qui l'a créé.*

11. Ὅπου οὐκ ἔστι ἑβραῖος καὶ ἰου-
δαῖος, περιτομῆς καὶ ἀκροβυστίας·
βαρβάρου, σκυθῆς, δοῦλοῦ, ἐλευ-
θέρου· ἀλλὰ πᾶς πᾶν ὡς καὶ ὁ πα-
τερ ἡμεῶν.

*Li où il n'y a ni Grec ni Juif, ni Cir-
concision ni Prepuce, ni Barbare ni
Scythe, ni serf ni françois : mais Christ y
est tout & en tous.*

12. Ἐνδυσάμενοι ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ
θεοῦ ἀγάπης, ὡς ἡ ἀγαπημὸς, ἀσλά-
χας αἰκισμῶν, ἡρεσσηταί, ἀπὸ
νοφερῶν, καὶ ὡς τὸ θεῶν μακροθυ-
μίας.

*Soyez donc (comme élus de Dieu,
saincts & bien-aimés) reuestus des en-
traillies de miséricorde, de benignité,
d'humilité, de douceur, d'elprit patient :*

13. Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, ὡς χα-
ρίσμενοι ἑαυτοῖς ἕαν τις περὶ τι-
να ἔχη μομφὴν· καθὼς καὶ ὁ χρι-
στὸς ἠγάπησεν ὑμῖν, οὗτος καὶ ὑ-
μεῖς.

*Supportans l'un l'autre, & pardon-
nant les vns aux autres, si l'un a quel-
le contre l'autre, comme Christ vous a
pardonné, vous aussi faites le sembla-
ble.*

14. Ἐπὶ παντὶ δὲ τούτοις πάλιν ἀ-
γάπῃ, ἥτις ἐστὶ συνδυσμὸς τῆς
πληρώσεως.

*Et outre tout cela, soyez reuestus
de charité, qui est le lien de perfection.*

9. Nolite mentiri in vicem, expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis,

Let not one to another / seeing that ye have put of the olde man with his workes.

10. Et induentes novum eum qui renovatur in agnitionem, secundum imaginem eius qui creavit illum.

And have put on the newe / which is renewed in knowledge after the image of him that created him.

11. Vbi non est (masculus & femina) Gentilis & Iudæus, circumcisio & præputium, Barbarus & Scythæ, servus & liber: sed omnia, & in omnibus Christus.

Where is neither Grecean nor Jew: circumcision nor uncircumcision / Barbarian / Scythian bond / free / but Christ is all and in all things.

12. Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam.

Now therefore as the elect of God holy and beloved / put on tender mercies / kindness / humblenes of mende / meeknes / long suffering.

13. Supportantes invicem: & donantes vobismetipsis si quis adversus aliquem habet querelam, sicut & Dominus donavit vobis: ita & vos.

For bearing one another / and forgiving one another / if any man have a quarrell to another: even as Christ forgave you: each so to the other.

14. Super omnia autem hæc, charitatem habere, quod est vinculum perfectionis.

And above all these things put on love: which is the bond of perfection.

9. Lieget nicht untereinander. Ziehet den alten Menschen mit seinen werken auß.

Stuger ickē ae huer andre. Afförer dei gamle Menniske mer sine gerninger.

10. Und ziehet den neuen an / der da vernewret wird zu der erkenntnis / nach dem Ebenbilde / des / der ihu geschaffen hat.

De isörer dei Ny / som skal fornys til bekendelse / offer hans rette Billede / som hannem skaber.

11. Danckst ist Griechē / Jüde / Beschneidung / Vorhaut / Ungriechē / Schytha / Knecht / Freyer / sondern alles vnd in allen Christus.

Der som icke er Grece / Jude / Omstarels / So / hud / Vgrece / Schytha / Fri / Men Christus er alting oc i alle.

12. So ziehet nun an / als die auserwählten Gottes Heiligen vnd Geliebten / herzliches Erbarmen / freundschaft / demut / sanfftemut / gedult.

Saa isörer eder nu / som Guds vdualde Helliges oc Elstelige / hiertelig Barmhertighed / Venlighed / Vdmøghed / Sacimodighed / Taalmodighed.

13. Vnd vertrage einer den andern / vnd vergebet euch untereinander / so jemand klage hat wider den andern. Gleich wie Christus euch vergeben hat / also auch ihr.

De den ene fordrage den anden / oc forlader huer andre / der som nogen haaffuer klaagemaal mod den anden / lige som Christus forlod eder / saa stulle oc i.

14. Ober alles aber ziehet an die Liebe / die da ist das band der vollkommenheit.

De offer alting da forer eder i kærlighed / som er fuldkommenheds Baand.

9. Nežete gedni druhym / poněwadžste si sěbē sěbē sta rěho Ejlwřka y skutky geho.

Ně klamaycie seden přec w drugym / gdyście zwlekli onęo starego cłowiekā z wjprami tēg.

10. Noblekšie sěw nowě ho / toho křesť se obnowuge k poznānīj podobē obrazu toho / křesť swofil gey.

Noblekšie nowego / křehy se odnawia ta wznani / podobgwy obrazu tego křehy go sworzył.

11. Kdešto není rozdiel mezi (Mužem a ženau) / Křesťan a židem / mezi obřezaným a neobřezaným / mezi gedním a druhým Narozen / mezi Sluzebním a Swobodným / ale wšechť a we wšech gešit Křesťus.

Gdy jest mezech Křesť / y žyd / obřezán a y nie obřezán / cžlos wleka přistego / Křesťan / yna / nice woinka / wolnego / ale wšybyho y w wšech Křesťus.

12. Protož oblecete se walo w wolenij Boží / Swatij a milij / w sřewa Milosřdenstwj / w dobrotu / w pokoru / w sřidmnoš / w trpěliwost.

Přij oblecěte se tedy / tak w wbranij Boží / swetě / y omilowánij / w wnetřnošci milosřdny / w dobrothwoš / w pokore / w cžkroš / w cterpliwost.

13. Enāšfegijce gedni druhě ho / a obpaušfegijce sobě wespolek / mālī kō proci nřkomu žalobu : Nakož Křesťus odpustil wām / tak y wy.

Solgaťe seden drugym / y odpušćajac sobě i sěbē kō māl klāge přecimlo drugemu / tak o rěž Křesťus odpustil wām / tak rěž y wy.

14. Ale nadewšechť toto / mēgte Lāst / křesť gešt swa / žel dořonalošij.

Nad tho wšyby kō zachowaycie mřloš / k. o. a. t. e. s. w. i. z. s. k. o. s. t. o. n. a. l. o. s. i.

2
15 וְשִׁלְמָה דְּמִשְׁחָה יִדְבַּר
לְבִנְתָּכִיו דְּלֹא אֶתְחַדְרִיתִּין
בְּחֵד פְּנֵי וְהִתְחַדְרִיתִּין
לְמִשְׁחָה :

Et la paix de Dieu gouverne en vos cœurs : en la quelle vous êtes appelés en un corps : & soyez en un corps : & soyez en un corps.

16 דְּמִלְחָה תַּעֲמִיר בְּכוֹן
אֶתְחַדְרִית בְּכָל חֲכָמָה
וְהִתְחַדְרִית מִלְּפִי וְדִין
בְּפִשְׁכוֹ בְּמִזְמוֹרֵי
וְכִתְּשִׁבְתָּהּ וּבִזְמִירָתָהּ
דְּרוּחָהּ וְכִתְּשִׁבְתָּהּ הִתְחַדְרִית
וְדִין בְּלִבְתָּכִיו לְאַלְהָה :

La parola di Christo habiti in voi abundantemente in ogni sapienza : insegnando et exhortando uno l'altro con psalmi, e laudi : e canzoni spirituali, cantando con gratia nel cuer vostro al Signore.

17 וְכָל מַדָּם וְשִׁעְרֵי
אֶתְחַדְרִית בְּכָל חֲכָמָה
בְּשִׁמְחָה דְּמִזְמוֹרֵי
וְכִתְּשִׁבְתָּהּ הִתְחַדְרִית
וְדִין בְּלִבְתָּכִיו לְאַלְהָה :

Et quelque chose que vous faciez, soit dit ou fait, soit tout en le nom du Seigneur Jesus, rendendo par lui grâces à Dieu Père.

18 וְשִׁעְרֵי
לְכָל לִבְתָּכִיו אֵיךְ דְּעֵדֶךְ
בְּמִשְׁחָה :

Voi moglie, siate soggette a' vostri mariti, come si conviene al Signore.

19 צְבִירָה אֶתְחַדְרִית
וְלֹא תִתְחַדְרִית מִדִּין
עֲלֵיהֶן :

Voi mariti, amate le vostre moglie, e non siate amarissimi esse.

20 בְּנֵי אֶתְחַדְרִית
לְאַתְחַדְרִית בְּכָל מַדָּם
צִיר שְׂבִירָה דְּכֵן :

Voi figliuoli, obedite a' vostri padri in tutto in tutto le cose : perche questo è grato al Signore.

15 וְשִׁלְמָה דְּמִשְׁחָה יִדְבַּר
לְבִנְתָּכִיו אֵיךְ דְּעֵדֶךְ
בְּמִשְׁחָה :

Y la paz de Dios gouierne en vuestros corações : en la qual anfirmisimo soys llamados en un cuerpo : y sed agradecidos.

16 דְּבִרְ הַמִּשְׁחָה יִשְׁכּוֹן בְּכֵם
בְּעֵשֶׂר בְּכָל חֲכָמָה
וְלִיבְדִין אֶתְחַדְרִית
וְכִתְּשִׁבְתָּהּ וּבִזְמִירָתָהּ
דְּרוּחָהּ וְכִתְּשִׁבְתָּהּ הִתְחַדְרִית
וְדִין בְּלִבְתָּכִיו לְאַלְהָה :

La palabra del Christo habite en vosotros en abundancia en toda sabiduria, ensennando-hos y exhortando-hos los unos a los otros con psalmos y hymnos, y canciones espirituales con gracia cantando en vuestros coraçones al Señor.

17 וְכָל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בְּדִבְרֵי
וּבְפִעַל כָּל מַדָּם אֶתְחַדְרִית
וְכִתְּשִׁבְתָּהּ הִתְחַדְרִית
וְדִין בְּלִבְתָּכִיו לְאַלְהָה :

Y todo lo que hizierdes, en palabra, ó en hecho, todo sea en el nombre del Sennor Jesus el Christo, haziendo gracias al Dios y padre por el.

18 אֶתְחַדְרִית תַּחַת אֵיזִידִין
בְּמִשְׁחָה בִּיהִוָה :

Las casadas, sed sujetas a vuestros propios maridos, como conuiene en el Sennor.

19 הָאִשִּׁים אֶתְחַדְרִית
וְלֹא תִתְחַדְרִית מִדִּין
עֲלֵיהֶן :

Los maridos, amad vuestras mugeres, (y no les seays deslabridos.

20 הַבָּנִים שְׂמַעוּ לְיוֹלְדֵיכֶם בְּכָל
דְּבָרִים כִּי־זֶה הִיא בְּעֵינֵי
יְהוָה :

Los hijos, obedeced a vuestros padres en todo, porque esto agrada al Sennor.

15. Καὶ ἡ εἰρήνη τῆ θεοῦ ἐρε-
δύεται ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν εἰς
τὸ καὶ ἐκλήθητε ἐν τῷ σώματι καὶ
ἐκχαριστοῦσιν αὐτῷ.

*Et que la paix de Dieu tiene le prin-
cipal lieu en vos cœurs, à laquelle vous
êtes appelés en un corps, & ne soyez
point ingrats.*

16. Ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνακαί-
τω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
αὐτοὺς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ
ὡδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι
ἀδοντος ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυ-
ρίῳ.

*Que la parole de Christ habite en
vous plaineusement en toute sapien-
ce, en vous enseignant & admonestant
l'un l'autre par pleumes, louanges, &
chansons spirituelles, avec grace, chan-
tant de votre cœur au Seigneur.*

17. Καὶ πάντῃ, πᾶν ποιῇ ἐν λό-
γῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου ἰησοῦ (χριστοῦ ποιῇτε), ἐκχα-
ριστοῦντες τῷ κυρίῳ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

*Et quelque chose que vous faciez,
soit par parole ou par œuvre, faites le
tout au nom du Seigneur Jesus, rendant
grâces par lui à nostre Dieu, & Père.*

18. Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσασθε τοῖς
κύρις (ὡς τοῖς ἀνδράσι), ὡς ὁ κύριος ἐν
κυρίῳ.

*Femmes, soyez sujettes à vos pro-
pres maris, ainsi qu'il appartient à Jesus
le Seigneur.*

19. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυ-
ναῖκας, καὶ μὴ παροργίζετε αὐτάς.

*Maris, aimez vos femmes, & ne
vous enaigrillez point contre elles.*

20. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
κύρις καὶ πάντῃ τὰ καὶ ἰσὺ
κυρίου.

*Enfants obéissez à peres & maris
en toutes choses : car cela est plaissant au
Seigneur.*

S P A V L I
A D
LAODICENSES
EPISTOLA.

SYRIACE.	ITALICE.
EBRAICE.	HISPANICE.
GRÆCE.	GALLICE.
LATINE.	ANGLICE.
GERMANICE.	DANICE.
BOHEMICE.	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΛΑΟ-
δικείας ὑπερφύλη.

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

ΠΑΤΡΟΣ ΔΙ΄ ΕΝΟΣ ΘΕΟΥ,
ΣΥΝ ΑΥΤῷ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΣΥ-
ΝΕΘΙΣΤΗΝΤΟΣ ΑΙΘΡΟΝΟΥ, ΑΓΓΕΛΩΝ
ΔΙ΄ ΕΝΟΣ ΧΡΕΜΑΤΟΣ, ΠΙΣΤΕΩΣ
ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΙΣ.

PAUL Apostre non point de par les hommes, ni par homme, mais par Iesus Christ, aux freres qui sont en Laodicee.

2. Χάρις ὑμῖν καὶ πληθὺν ἀπὸ τοῦ
πατρὸς, καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ.

Grâce vous soit & paix de par Dieu
nostre pere & de par le Seigneur Iesus
Christ.

3. Ἐυχαισθε τῷ θεῷ μετὰ χα-
ρίτι πάντοτε ἐν κυρίῳ περὶ σωτηρίας
μου, ὅτι ἡμεῖς ἐστέ ἐν ἐργῶν καλῶν,
περὶ σωτηρίας τῶν ἐπιγγελλίαν
ἐν ἡμέρα κρίσεως.

Je rends grâces à mon Dieu par toutes mes oraisons que vous foyez demeurer en bonnes œuvres constants, attendant l'apparition du jour du jugement.

4 Καὶ μὴ πειράζουσιν ὑμᾶς μα-
ταχολογίαι πίνωντων ὑποκρε-
μδψων τίνι αἰλήθειας, ὁ Δι' ἑστῆναι
ὑμᾶς ὅπο δὴ αἰλήθειας τῶ Διαγ-
γελίῳ τῶ Διαγγηλιωδέντ. αἶπ'
αἶπ'.

Votre cœur ne soit point trompé par propos d'aucuns vaines & profanes qui insinulent la vérité renueltians vos ames de la vérité de l'Evangile qui a esté annoncé par moi.

5. Νῦν ἡ κήρυξις τοῦ θεοῦ, ἵνα πάντες
οἱ ἐξ ἡμῶν εἴπω ὅτι τὴν πλεονεξίαν
τῆς ἀληθείας τῆς διαγγελίας φέ-
ρουσιν, τὸ ποιῶσι τὴν χρηστέτητά
τῶν ἔργων, ἃ περὶ τῇ σωτηρίᾳ τῆς
ζωῆς αἰωνίας.

Mais maintenant faire le Seigneur
qu'inqi font de par moi passent a la
perfection de la verité de l'Evangile
pour faire la benignité des cœurs le
quelle couvenent alla salut della vie
eternelle.

AD LAODICENS:

CAP. I.

PAVLVS Apostolus non ab hominibus, neque per hominem; sed per Iesum Christum. Fratribus qui estis Laodiceæ.

Paul and Apostle not of men; nor by man; but by Iesus Christ; to them brethren which are at Laodicea.

2. Gratia vobis, & pax à Deo patre nostro, & Domino nostro Iesu Christo.

Grace be with you; and peace from God our Father; and from the Lord Iesus Christ.

3. Gratiarum ago Christo per omnem orationem meam, quod permanentes estis, & perseverantes in operibus bonis, promissionem expectantes in die iudicii.

I thank my Christ in all my prayers that ye continue abide in the good works; expecting for the appearing of the glory at the day of judgement.

4. Neque disturbant vos quorundam vaniloquia in simulantium veritatem: ut vos avertant à veritate Evangelii, quod à me prædicatur.

Let not your heart be troubled with which vain; & prophane words which faune them elude; lest men / & combrede your mindes from the truth of the Gospel which was preached of me.

5. Et nunc faciet Deus, ut, qui sunt ex me, ad perfectam veritatis Evangelii sint deservientes & benignitatem operum facientes, quæ sunt salutis vitæ æternæ.

But now the Lord will make that he be led forward into perfection of truth which is the Gospel to doe all good works; and the things which shall nation of eternall life which become.

An die Laodiceer.

Das erste Capitel.

Paulus ein Apostel / nicht von Menschen / noch durch einen Menschen / sondern durch Iesum Christum / den Brüdern zu Laodicea.

Paulus ein Apostel / ist auß Menschen / oder ist auß dem besten Menschen / men ved Iesum Christum / de Brödre t Laodicea.

2. Gnade sey mit euch / vnd Friede von Gott dem Vater / vnd vnserm HERRN Iesu Christo.

Gnade vere mer eder / oc Fred aff Gud vor Fader / oc den Herre Ihesu Christo.

3. Ich dancke dem HERRN Christo in all meinem Gebet / daß ir standthafftig seht / vnd beharret in guten Wercken / vnd erwartet der verheißung am Tag des gerichtis.

I thank my Christ in all my prayer that ye stande fast in gooder gerunges / oc vere vaa den Heiligheds Odenbareisse vaa den yderste Dom.

4. Lasset euch nicht erschrecken etlicher vnnütz Geschwep / die sich vnter dem schein der Wahrheit vnderstehen / euch abwendig zu machen von der Wahrheit des Evangelij / welches von mir gepredigt wird.

Eder hiet forfeydis ist / mer nogle waandelige löse snack / som stile sig / lge som de haffde verit fromme / oc mistrostereders Sieler / fra Sandeds Evangelij som er prediket aff mig.

5. Nun aber wird Gott geben / daß die jenigen / so auß mir sind / zur vollkommenheit der Evangelischen warheit recht dienen mögen / vnd thun die besten Werck die der ewigen Seligkeit gebühren.

Wennu Herren skal gore at fare ill fuld kommenhed Sandheds vdi Evangelio til at gore all gode gerunges / som tilhörige er effere den Salighedsens der eutge list.

K Laodycenskyhm.

Kapitola 1.

Pavel Apostol / ne od lidí / ani přez člověka / ale od Ježíše Krista : Bratřím kteříž jsou v Laodicej.

Pavel Apostol nte od lidí / ale přez člověka / ale přez Ježíše Krista : Bratřím kteříž jsou v Laodicej.

2. Milost vám a Pokoj od Boha Otce našeho / a od Pána Ježíše Krista.

Láská ašech vám bedže v posoy od Boha Otce našeho / y od Pána Ježíše Krista.

3. Děkuji Bohu na každé Modlitbě své / že trvate v něm / a stágate v skutcích dobrých / čekajíc s jistotou do dne soudného.

Děkuji Bohu na každé modlitbě své / že trvate v něm / a stágate v skutcích dobrých / čekajíc s jistotou do dne soudného.

4. Hleděte ať vás nepřevládí marná mluvení některých / kteříž mluví / aby vás odvrátili od pravdy Evangelium / kteréž se říká odemne.

Některý lidé fráfata řevce váše / a nicotný prozra mowe / krotky by sic mysliti by spras vtedlivemí posladiziat duševní / že / od pravdy Evangelij přez povídaná odemne.

5. Anyniž vskázím v duchu / aby ti kteříž jsou z mne / slávu žili Bohu / i prospěchu pravdy Evangelium / a aby činili dobrotivost skutků / kteříž jsou spasení věčného života.

Žiternaj nejvaf Pán aby mley sic kadožkonalosti pravdy Evangelij / a aby činili dobrotivost skutků / kteříž jsou spasení věčného života.

א
וּמִיָּהּ שֶׁנֶּאֱמָר וְיָמֵינוּ אֶתְחַלֵּי
אֲסוּרֵי דְּבָהוֹן אֲסוּרֵי
אֲנָא בְּמִשְׁיָתָא וּבְהִדְרָא
חֲדוּת וְחִדּוּת אֲנָא :

*Et hora i miei legami sono manifesti
in Christo, ne iquali io mi allegro, & aue
co mi rallegro.*

ז
יָדַע אֲנִי עֵד דְּהָלִין
יִחְיָא דְּלֵעֲלָם הוּא מִשְׁתַּבְּחָן
לִי בְּבִעִיתִיכֹן וּבְמִוְחָבְתָּא
דְּרִיחָא דְּקוּדְשָׁא :

*Perche io so che questo mi tornerà in
salute eterna che d'ora fatto, per la vo
stra oratione, mediante l' aiuto del Spi
rito Santo.*

ח
אִוְּבִיחָא נָאן בְּמִוְחָתָא
חַיִּי עֵד דְּלִי מִשְׁיָתָא הוּא
נָאן אֲמִוּת חֲדוּתָא לִי :

*O per vita, O per morte, imperche
vivet in Christo a me e la vita, & di me
me allegrezza.*

ט
הוּא דִּין מִרְוּ בָּכֹן יַעֲבֹד
תְּנִינָה עֲמִיבֹן דְּחִדּוּת חֲבִיבָא
וְחִדּוּת נִפְשָׁא וְחִדּוּת תְּרִיעִיתָא
וְחִדּוּת רַעֲנָנָא יִהְיָא לָכֹן :

*Et effo nostro Signor farai in voi la sua
misericordia, accioche habbiate vna me
desima charita bñendo vna medesima
consentimento.*

י
בְּמִטּוֹל הָנָא חֲבִיבֵי אִיכְנָא
דְּשִׁמְעִיתֵינוּ לְמִאֲתִיתָא ד
דְּמִרְוּ חֲכָנָא אֲתִרְעֵנוּ וְעִבְדוּ
בְּדִמְלִיתָא דְּאֵלֵהָא וְיִהְיִין
לָכֹן חֲיָא דְּלֵעֲלָם :

*Per la qual cosa fratelli miei carissi
mi, come v'ho detto, da la venuta del Signore
cossi sentite, e cossi fate, nel timor del Dio e
vra bñerete, la vita eterna.*

יא
אֵלֵהָא עֵד אִיכְנָא
דְּעִבְדוּ בָּכֹן :

Percheo l'Ido è quel che opera in voi.

יב
וְעִבְדוּ דְּלֵא חֲטָאָה כָּל
מָא דְּעִבְדִּין אֲנָתֵינוּ :

*Et facit tutte le cose senza murmura
zioni e disputazioni.*

יג
וְיִבְדִּיל חֲבִיבֵי חֲדוּ בְּמִרְוּ
יִשְׁעֵי מִשְׁיָתָא נָאן וְחִדּוּתָא מִן
כָּלֵה יִשְׁנִיתָא וְיִוְחִדְנָא
טְנִינָא :

*Equanto al resto, fratelli miei carissi
mi, l'auogliate a l'ignare Teu Christo
l'oro vostro e guardate de tutta l'
auaritia de v'uestro guadagno.*

א
וּמִיָּהּ שֶׁנֶּאֱמָר הוּא אֲסוּרֵי אֲשֶׁר
בָּם אֲסוּר אֲנִי בְּמִשְׁיָת וּבִוְחָתָא
שִׁמְח לְבִי וְיָגֵל בְּכֹדִי :

De tal manera que mis prisiones ayan sido
celebres en el Christo y en esto tambien me hu
sigo, y aun me holgare.

ד
כִּי יַדְעָתִי בִּיחָתָא הִיא לִישׁוּעָתָא
נִפְשִׁי לְעוֹלָם תִּנְעֻשְׁתָּהּ
בְּחִבְלוֹתֵיכֶם בְּמִתָּח דִּוְחִקְדָּשׁ :

Porque se que esto me tornará a salud eterna
por vuestra oracion, y por el alimento del Espiri
tu sancto.

ה
אֲנִי בְּחַיִּים וְאֲנִי בְּמִוְחָתָא כִּי
חַיִּי הַמִּשְׁיָת הוּא וּבְמִוְחָתִי שִׁמְחָה
לִי :

O por vida, o por muerte : porque a mi el
Christo me es gozo ó biuiendo ó muriendo.

ו
וְהוּא אֲדִינֵנוּ בָּכֶם יַעֲשֶׂה אֶת
חֲחִנְתּוֹ עִמָּכֶם אֲשֶׁר תִּהְיֶה לָכֶם
אֲהִבָּה אֶחָד וְנִפְשָׁא אֶחָד וְיִהְיֶה אֶחָד
וְלֵב אֶחָד :

Y el mismo Sennor nuestro Dios haga en
vos misericordia enque teniendo vna misma
charidad, vnanimes, sintiendo vna misma cosa.

ז
עֲלֵיכֶן אֲהוּבֵי אִיכְכָה שִׁמְעִיתֵם
אֶת בִּלְאֵת אֲדִינֵנוּ כֹּךְ הָבִינוּ וְעִשְׂוּ
בִּדְמָת יִהְיֶה וְיִהְיֶה לָכֶם חַיִּי
עוֹלָם :

Por loqual Hermanos míos muy amados,
como vosotros auays oydo de la venida del
Sennor, así hablad, y así obrad, en el temor del
Sennor, y aurays la vida eterna.

ח
וְנִי בִּי־אֵלֵהוּם הוּא הַפְּעֵל בָּכֶם :

Porque Dios es elque en vosotros obra.

ט
וְכָל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ עִשְׂוּ בְּלִתִּי
חֲטָאָה :

Haced todo sin murmuraciones ó dudas.

י
וְיִמָּה טוֹב מִלָּל וְיִמָּה נַעֲמִים אֲהוּבֵי
שִׁמְחוּ בְּאֲדִינֵנוּ יִשׁוּעַ הַמִּשְׁיָת
וְהַשְׁמִרֵנוּ לָכֶם מִשְׁמָחָת כָּל בְּצִעַ :

Y esta, Hermanos míos muy amados, que
hos gozeys en el Sennor Iesus Christo : y mirad, y
guardaos de toda auaricia, del turpe ganancia.

א.
6. Καὶ νῦν φανεροὶ ἐγένοντο οἱ δε
σμοὶ μου ἐν οἷς δεσμεύεις αἶμα ἐν χερ
σίν, καὶ ἐν τῇ τῇ χαίρει, ἀλλὰ καὶ ἐν
χαρῇ σου.

Et hermañs que mes liens en Christ
ont esté rendus celebres : & en cela ie
me'ciousi & m'en es'cousai.

7. Οἶδα γὰρ ὅτι ἐν τῇ τῇ μου δόξα
ἐσται εἰς σωτηρίαν αἰώνιον, ὃ ἐγώ
περὶ Διᾶ τῆς ὑμῶν διήσεως, καὶ ἐπὶ
χρηστίας τῇ πειρασμῷ ἀγῶν.

Car ie fai que cela me tournera à
salut éternelle par vostre priere & par
la saluention du saint Esprit.

8. Ἐν Διᾶ ζωῆς, ὅτι Διᾶ θανά
του ἐμὸν γὰρ τὸ ζῆν χαίρει, καὶ τὸ
θανάτου ἐν χαρᾷ.

Soit par vie, soit par mort, en Christ
m'est loye à viure & à mourir.

9. Ὃτις ὁ κύριος ἡμῶν, ἐν ὑ
μῶν ποιῇ τὸ εἶναι αὐτῶν μετ' ὑ
μῶν, ἵνα τῷ αὐτῷ ἀγάπῃ ἔχον
τες συμπύχῃ τὸ αὐτὸ φροῆται.

Or icelai mesme nostre Sei
gneur fura misericorde en vous que
vous ayex vne mesme charité, estans
d'un mesme courage, & sentans vne
mesme coele.

10. Διὰ τὴν ἀγαπήν, καθὼς
ἡγάπηται τῷ πατρὶ ἐν τῷ κυρίῳ
ἔως φροῆται, καὶ ποιῇ ἐν φόβῳ
τῷ θεοῦ, καὶ ἐστὶν ὑμῖν ζωὴ αἰώνιος.

Pour laquelle cause mes freres bien
aimés, selon que vous avez entendu, de
la venue du Seigneur, ainsi senties &
faîtes en la crainte de Dieu, & vous
aurez la vie éternelle.

11. Ὁ θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἔργων ἐν
ὑμῖν.

Car c'est Dieu qui opere en vous.

12. Πάντα ποιῇτε χωρὶς γογγυσ
μῶν, καὶ ἀλαλοισμῶν.

Et faîtes toutes les choses sans mur
mures & questions.

13. Καὶ τὸ λοιπὸν, ἀγαπήν, καὶ
ἐστὶ ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ, καὶ
ὁ θεὸς, καὶ φυλάσσετε τὸν πότον
αἰχρᾶ κέρδους πλεονεξίας.

Et au reste, mes freres bien aimés, es
ailliez vous en le Seigneur Iesus Christ :
& gardez vous d'auarice, du gain des
honnête.

Stonawa se Epistola Swa-
stho Pawla k Łaodycem.
stym.

CAP. III.

15. Et pax Christi exaltet in cordibus vestris: in qua & vocati estis in uno corpore: & grati estote.

And let the peace of God rule in your hearts: to the which ye are called in one body: and be ye amiable.

16. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia: docentes & commonentes vosmetipsos, psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo.

Let the word of Christ dwell in you plentifully in all wisdom: teaching and admonishing one another in psalms, hymns, and spiritual songs: singing with a grace in your hearts to the Lord.

17. Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Iesu Christi (facite) gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

And whatsoever ye shall do in word or deed: do all in the Name of the Lord Jesus giving thanks to God even the Father by him.

18. Mulieres, subditi estote viris, sicut oportet in Domino.

Wives / submit your selves unto your husbands / as it is comely in the Lord.

19. Viri, diligite uxores (vestras) & nolite amari esse ad illas.

Husbands / love your wives / and be not bitter unto them.

20. Filii, obedite parentibus per omnia, hoc enim placitum est in Domino.

Children / obey your parents in all things: for that is well pleasing unto the Lord.

Das III. Capitel.

15. Vnd der Friede Gottes regiere in ewren Herzen / zu welchem jr auch beruffen seht / in einem Leibe / vnd sende dankbar.

Der Guds fried regneret eders herte / til hussken / oc ert fallende / iir legeme / oc verer tacknemellige.

16. Lasset das Wort Christi reichlich vnter euch wohnen / in aller Weisheit. Lehret vnd vermanet euch selbst / mit Psalmen vnd Lobgesängen / vnd Geistlichen lieblichen Liedern / vnd singet dem HERRN in ewrem Herzen.

Lader Christi ord so rigelige blane eder / i al Wisdom / later oc formaner eder self / mei Psalmer oc Lofsange / oc aandelige denlige Viser / oc sungen saar HERRN i eders herte.

17. Vnd alles was jr thut / mit Worten oder mit wercken / das thut alles in dem Namen des HERRN Jesu / vnd dancket Gott vnd dem Vater durch ihn.

De al det som i gøre / mei ord eller mer geminger Der gøre altsammen i vor HERRN JESU Ihesu Naamn / oc tacke Gud oc Faderen forme delst hannum.

18. Ihr Weiber sendt unterthan ewren Männern in dem HERRN / wie sichs gebürt.

I Hustruer / verer eders Wend vnderdanige i HERRN / lize som der sig bør.

19. Ir Männer liebet ewre Weiber / vnd seht nicht bitter gegen sie.

I Wend / elster eders Hustruer / oc verer icke bitter mod dem.

20. Ihr Kinder sendt gehorsam den Eltern in allen dingen / Denn das ist dem HERRN gefällig.

I Børn / vere Færelsbørne lydige i alle ting / Thi der er HERRN behagelige.

Kapitola III.

15. Pax pax Kristuom / al panuge w Erdech wassch / i sterkmuzto powolanij gste w gednom tle / a budziej toho wdzieci.

Xpotoj Bozstach toskazie w sercach wassch / i ku Formu i sz wozwant i szlecie w adno Lado / a badzie wozsczajnt.

16. Slowo Krystuowe pchb / wazj bognt w was / we wissj maudrost / wisse a napomtu nagiice sebe wespoleit w Salmych / a w chwalsch / a Dje sniuch duchowny / s mislosij pziwagiice w sdcych was slych Panu.

Slowo Krystuowe neschay mczsta w was obicaci / i wsselata madrocia wczaj / y s. olczajnt sari mi diebie napomnaci / przez Psalmy / pisan / y s. p. wania dno chowac / i laska spiwac w sercu waszym Panu.

17. Wsselto co slyci i sz / w slowu anebo w stulcu / wsselctni wico i szlece gmienu Panu / Gzysse Krysta / i szug / i sz Bogu a Dcu szyncho.

Xkolowielozym i szewoma / bo stulkiem / szycie w imie Jesu / slowo / dzialac Bogu y Dcu przez.

18. Manzsko poddany budie Manzskam swym / watoz sluszy w Panu.

Tony badzie poddany swoim mezmialo przysio w Panu.

19. Manzsk miluogre Manzskam wass / a nametie se ptijsint nim.

Mezowie miluajcie Tony / i sz szle szycie przecimko nim.

20. Synow / poslauchajnt Nodiuom swych / we wssiem / neb se to ljbij Panu.

Synowie szlachajnt rodycom we wssiem / i szbowiem to Panu milo.

21. אברהם לֹא־תרגונו
בניכיון דלא יתתאיקיו :

Voi padri, non irritate i vostri figliuoli, acciò che non si perdano d'animo.

22. עבדא אשתמעו בכל
מדם למריכו דפגרא לא
במחוא איהו חנו
דשפריו לפני נשא אל
בלבא פשטא וברחלמה
דמרי :

Voi servi obedite in tutte le cose ai vostri padroni carnali, non seruendo ad occhio, como per voler piacere à gli uomini : ma con semplicità di cuore, temendo l'Idio.

23. וכל דעבדיו אנתומו
פלה בפשכו עבדו איהו
הלמרו ולא איהו דלפני
נשא :

E qualunque cosa voi facciate, fate-la da cuore como al Signore, è non como à gli huomini.

24. ידעו דמו מרו
מקבלתו פירצנו ב
פירחתא למרינו איהו
משיחא בלחיתו :

Sapendo che voi ne riceuerete dal Signore la ricompensa de l'heredità : perciò che voi seruete al Signor Christo.

25. מסבלא דיו מתפרע
איהו מדם דאספל וליד
מסב באפא :

Ma chi opera ingiustamente, riporterà quello che gli ha merito ingiustamente operato : è non li ha rispetto alcuno de persona.

1. מריא עבדו שויתת
ובאניתא לור עבדיכו
נהנתו דרעיו דאיהו לבו
איהו הו מריא בשמיא :

Voi signori rendete quel che è giusto à ragionevole à i vostri serui : sapendo che voi ancora li auete 'n Signora ne cielo.

2. בפלחיתא אנתאמרו
נהנתו איהו אנתו פה
ומרי :

Siate assidui à l'oration, velegando in essa con rendimento di grazie.

21. האבות אל-תרגונו את
בניהם פן ירגונו :

Los padres, no irritays à vuestros hijos, porqueno se hagan de poco animo.

22. העבדים שמעו בכל-דברים
לאדניכם אשר בבשר תמה
לעבוד לעיניהם כמו להטיב
בעיני האנשים כיהם בתם
לבב ידאו את-אלהים :

Los siervos, obedeced en todo à vuestros seniores carnales, no seruendo al ojo, como los que agradan solamente à los hombres, sino con senzillez de coraçon, temiendo à Dios.

23. וכל-אשר תעשו מנפש
פעלו כמו ליהוה ולא לאנשים :

Y todo loque hizierdes hazeldo de animo, como al Sennor, y no à los hombres :

24. ידעו כי-מיהוה תקחו
את-שלומת הנהלה כי-לאדנינו
למשיח עובדים אתם :

Estando ciertos que del Sennor recibireys el salario de herencia porque al Sennor Christo seruís.

25. כי-הפעל עולה יקח בפעל
כפיז ואין עם יהוה משא פנים :

Mas elque haze injuria, recibira la injuria que hiziere, queno ay respecto de personas.

1. האדנים את-צדקה וישרה
לעבדיכם תעשו ידעים כי-
גם לכם יש-אחוז בשמים :

Los seniores, hazed loque es justo y derecho con vuestros siervos, estando ciertos que tambien vosotros teneys Sennor en los cielos.

2. בתפלה תעודרו שוקדים
בה בתפלה :

Perseuerad en oracion velando en ella con hazimiento de gracias :

21. Οι πατέρες, μη ἱρεθίζετε τὰ τέκνα υἱῶν, ἵνα μὴ ἀνυμῶσιν.

Peres, n'irritez point vos enfans, afin qu'ils ne perdent courage.

22. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ὡς ὁφθαλμοδουλείας ὡς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ κυρίου. φοβούμενοι τὸν θεόν.

Serviteurs, obeissez en toutes choses à ceux qui sont vos maîtres selon la chair, ne seruans point à fœil, comme voulans complaire aux hommes, mais en simplicité de cœur, craignans Dieu.

23. Καὶ πᾶν ὃ τι ἐν κυρίῳ, ὡς ψυχῇ ἐραζέσθε, ὡς τῷ κυρίῳ, ὡς ὅτι ἀνθρώποις.

Et quelque chose que vous faciez, faites le tout de courage, comme au Seigneur, & non comme aux hommes :

24. Εἰδότες ὅτι ὅτι κατὰ σάρκα λαμβάνετε τὴν ἀποδοσὴν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ, ὡς ὅτι δουλεύετε.

Sachans que vous receurez du Seigneur le guerdon de l'heritage : car vous serués à Christ le Seigneur.

25. Ὅτι ἀδικῶν, καμνοται ὡς ὅτι καὶ ὁ θεὸς ὁ δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἀποδοσὴν τῆς κληρονομίας.

Mais qui fait iniquement, recura ce qu'il aura fait iniquement : & n'y a point d'esgard à l'apparence des personnes.

ΚΕΦΑΛ. δ.
Οἱ κύριοι, τὸ δικαίον καὶ τὸ ἐκτελεσθὲν τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδοτες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.

Maîtres, rendre le droit & l'equité à vos seruiteurs, sachans que vous aussi avez un Seigneur es cieux.

2. Τῇ προσοχῇ προσκαρτερεῖτε, τηροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν δικαιοσύνῃ.

Perseueréz en priere, veillans en icelle avec actions de grâces :

3. Προσδεδόται ἅμα καὶ πε-
ρὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ πὺς ἀνοίξῃ καὶ ἡμῶν
θυρεὶν τῷ λόγῳ, λαλήσωσι τὸ μυστή-
ριον τῷ χριστῷ, δι' ὃ καὶ δέδοται.

Priant ensemble aussi pour nous, afin que Dieu nous ouvre la porte de la parole, pour annoncer le secret de Christ, pour lequel aussi je suis prisonnier :

4. Ἦνα φανερῶσω αὐτῇ, οἷς δὴ
με λαλήσαι.

Afin que ie le manifeste comme il faut que ie parle.

ζ. Ἐν σοφίᾳ ἐξουσιᾷ πρὸς
 πῦρ ἔχω, τὴν καὶ ἐν ἑξαρχαῖς
 ἰσχύω.

Cheminez sagement envers ceux
de dehors, rachetant le temps.

6. Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν
χάρει, ἀλλὰ ἡρετῶν, ἐπι-
δεναὶ πῶς οὐ ὑμᾶς ἐν ἑκάστῳ
ἀποκριθῆναι.

Que vostre parole soit tousiours
confermee en sel avec grace, afin que vous
sachiez comment vous auez à respon-
dre à vn chroin.

7. Τα καὶ ἰπὲ πάντε γνωρί-
σθ ὑμῶν τοιχεῖς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-
φός ἡ πρὸς Διάκονος καὶ συνόδο
λ. Θ. εν κυρίῳ.

Tychique nostre bien-aimé frere
& fidele ministre, & compagnon de ser-
vice au Seigneur, vous fera sçavoir son
mon estat :

8. "Οι ἱππῖμα φέρει ὑμᾶς εἰς ἀ-
πὸ τῆς πύλης γὰρ τὴν πρὸς ὑμῶν, καὶ
ἐξ ὁρκαλίστη πρὸς καρδίαν ὑμῶν

Lequel j'ai enuoyé vers vous exprès
sement, afin qu'il ergnoisse de vostre
estât. & qu'il console vos cœurs :

9. Σὺν ὁμοσίμῳ τῷ πρῶτῳ καὶ
γαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν
πάντα ὑμῖν γνωστὸς πατρὶς.

el
a- Avec Onésime notre fidèle & b
aimé frere, qui est des vôtres: ce
vous avertiront de tous les affaires
par deca.

CAP. III.

3. Orantes simul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysteriū Christi (propter quod etiam vinctus sum.)

Praying also for us that God may open unto us the doors of discourse; to speak the mystery of Christ; wherefore I am also in bonds.

4. Ut manifestem illud ita ut oportet me loqui.

That I may better it; as it becometh me to speak.

5. In sapientia ambulare ad eos qui foris sunt: tempus redimentes.

Walk wisely toward them that are without; and redeem the time.

6. Sermo vester semper in gratia, sicut conditus: ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere.

Let your speech be gracious always; and powdered with salt; that ye may know how to answer every man.

7. Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus charissimus frater, & fidelis minister, & concervus in Domino.

Tychicus our beloved brother; and faithful minister; and fellow servant in the Lord; shall declare unto you my whole state.

8. Quem misi ad vos ad hoc ipsum ut cognoscatur quæ circa vos sunt, & consoletur corda vestra.

Whom I have sent unto you for the same purpose that he might knowe your state; & might comfort your hearts.

9. Cum Onesimo charissimo, & fidei fratre qui ex vobis est. Omnia quæ hic aguntur, nota facient vobis.

With Onesimus a faithful and a beloved brother; who is one of you: These shall shew you of all things here.

Das IIII. Capitel.

3. Vnd betet zugleich auch für ons/ auff daß GOTT ons die Thür des Worts auffthue/ zu reden das geheimniß Christi/ darumb ich auch gebunden bin.

Debetet oecumenice for off/ paa der at Gud skal oplade off Ordens dør/ til at tale Christi hemmelighed/ Der saare erleg oc bunden.

4. Auff daß ich dasselbige offenbare/ wie ich sol reden.

At ieg skal openbare det/ som mig bør at tale.

5. Wandelt weislich gegen die draussen sind/ vnd schicket euch in die zeit.

Wandrer vislige imod dem som ere uden saare/ oc stikker eder effier tiden.

6. Ewer rede sey allezeit lieblich/ vnd mit Salz gewürzet/ daß jr wisset/ wie jr einem jeglichen antworten sollet.

Eders tale skal altid vere venlig/ oc offuerfredt mer salt/ at i kunde vide/ huorledis i skulle suare huer besynderlige.

7. Wie es umb mich stehet/ wirdt euch alles kunth thun Tychicus/ der liebe Bruder vnd getreue Diener vnd Mitnecht in dem HERREN.

Huorledis der gaar mer mig/ skal Tychicus kundgøre eder alsammen/ min elstelige Broder oc tro Tienere oc Dienerere i HERREN.

8. Welchen ich habe darumb zu euch gesand/ daß er erfahre/ wie es sich mit euch helt/ vnd daß er ewre herzen ermahne.

Hvilcken ieg sende der saare til eder/ at hand skal forfare/ huorledis der haffuer sig mer eder/ oc hand skal forfare eders herte.

9. Sampt Onesimo dem getreuen vnd lieben Bruder/ welcher von den ewren ist. Als wie es hie zuschicket/ werden sie euch kunth thun.

Med Onesimo/ den tro oc elstelige Broder/ som er aff eders/ huorledis der haffuer sig her mer alsammen/ skulle de kundgøre eder.

Kapitola IIII.

3. Modlijesetake y za nás/ aby Bog otvoren nám dvěs křesťij mlouvenij o tajemství vší Kristovu (pro kteráž y vztáhnem všem) abych igwov: val ge tal pakož mi slusij mlouvit.

Společně se y za nás modlae/ aby Bog nám otvoren byl dvěs tajemství všem/ abychom mohli tajemství Kristovo/ vše křesťijem teč všem w vztáhnem.

4. Abych igwov: val ge tal pakož mi slusij mlouvit.

Abych ta tak obdržel/ takomně se křesťijem mluvíc.

5. Chodte w Maudrosti předs tím křesťijem všem wně/ čas vykupující.

Maďte se obchodujícíe obcp: ml: čas odkupující.

6. Ažet wase wšedně w milosti budij přijemná/ aby: stěwěděl křesťij máte gedno: mufazdnu od powšední.

Mowá wása nředay bēdže zāwše y lāska ořdobionā sola/ aby: stěwěděl křesťij máte křesťijem od powšedně.

7. Kterak se pak dže přimě/ toč wám wšedno ozná: mji Tychifus Bratr nymis legšij/ a wernij Služební/ a spolu slusijbnij w Pánu:

Wšedně spráwy mōse wám ozná: mji Tychifus/ mly brát y wernij slusij/ křesťijem zemma slusij w Pánu.

8. Kterhož všem poslal k wám/ proto/ aby wšedně co se puosobij přimě/ a aby post: sol Erde wšedně.

Kterhom poslal do was wšedně/ má to aby se wšedně wšedně o spráwy wšedně/ y pōcēšij se: ca wšedně.

9. S Onesymem nymisem gšijm a wernijm Bratrem/ křesťij z wás gēst: křesťij wšedně co se v nás dže/ známo vřij wám.

S Onesymem wernijm a mly bratrem křesťij se z wás wšedně/ to aby wám ozná: mji co se z wšedně.

10 וְשָׁאֵל בְּשִׁלְמוֹכֶם אֶרֶסְטָרְפּוֹס שְׂבָנָא דְעַמִּי וּמְרָקוֹס בֶּר דְּרֵה דְבָר נִפְּלָא הֵו בְּאַתְרֵיכֶרְתוֹן אֶלְוֵהי בְּהַו אֶתְּהָ לִּנְתָּכוֹן תְּקַבְּלוּנִיחִי :

Aristarco, che è prigione insieme con meco, vi saluta, e così fa Marcio cugino di Barnaba (da cui hanno ricevuto comunione: e agli stessi a voi raccomanda.)

11 תְּשִׁיעַ הֵו דְּמִתְקַרְבָּנָא יִסְטוֹס הֵלִינְדִינִי הֵוּן גִּוְרִיתָא וְהֵוּן בְּלִחָד אֶדְרִינִי בְּמַלְכוּתָהּ דְּאַלְהָא וְהֵוּן הֵנוּ לִי בִּוְרָא :

Et il y a qui s'appelle Juste: lesquels sont de la Circumcision: ceux-ci seuls sont mes compagnons d'œuvre au royaume de Dieu: lesquels moi je suis de consolation.

12 שָׁאֵל בְּשִׁלְמוֹכֶם אֶפְפָּרָא הֵו דְּמִנְכִּין אֶבְרָהִימִישִׁיחָא בְּדִבְכָּל וְכוּ אֶמֶל חֲלָפִיכוֹן בְּעִלְוִתָּהּ דְּתַקְוָמוֹן אֶמִירָא וּמִשְׁמִלָּהּ בְּכָלֵה אֶבְרָהִימִישִׁיחָא :

Vi saluta Epaphras servo de Christo, il quale è de vostri: che combatte sempre et per vos nel' orationi, accioche vos siate perfetti e compiuti in ogni volontà de Dio.

13 סִיחָד אֶנְהָ אֶיר אֶלְוֵהי דְּבִנְנָא סִינְהָ אֶירָה לֵה חֲלָפִיכוֹן דְּבִלְדִיקְנָא וְהֵבֵא יִרְבּוּנְהוֹלִים :

Certe io vado testimonianza di lui che egli ha molto zelo per vos, e per quei che sono in Laodicea, e per quei che sono in Hierapoli.

14 שָׁאֵל בְּשִׁלְמוֹכֶם לֹקָא אֶסְנָא חֲבִיבִי וְרֵאמָא :

Salutem Lucam medicum, dilectum et Deum.

15 שָׁאֵל בְּשִׁלְמוֹכֶם דִּינִימָפָא וְהֵוּן גִּוְרִיתָא וְהֵוּן בְּבִיתָהּ :

Salutem ei fratella che sono in Laodicea, e Nympha, e la Chiesa che è in casa sua.

10 שָׁאֵל לְשִׁלְמוֹכֶם אֶרֶסְטָרְפּוֹס הַנִּשְׁבָּה עַמִּי וּמְרָקוֹס בֶּר דְּרֵה דְּדוֹד בְּרִנְבָּא אֲשֶׁר עָלִי לְקַחְתִּים מִצִּוְחָ אִם יְבוֹא אֲלֵיכֶם לְקַחְתִּי אֲוִתִּי :

Saludahos Aristarcho mi compannero en la prision, y Marcos el sobrino de Barnabas (acerca del qual auerys recebido mandamientos, si viniere a vosotros, recebiólo heys:)

11 וְיִשְׁוֵעַ הַנִּשְׁבָּה יוֹסְטוֹס אֲשֶׁר הֵם מְמוּלָה הָאֵלֶּה לְבָדִם חֲבֵרֵי לְמַלְכוּת אֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם הֵו לִי נַחֲמָה :

Y Iesus el que se llama el Justo: los quales son de la Circuncision: estos solos son los que me ayudan en el Reyno de Dios: han me sido consuelo.

12 שָׁאֵל לְשִׁלְמוֹכֶם אֶפְפָּרָא אֲשֶׁר מִכֶּם הוּא עֶבֶד הַמְּשִׁיחַ תָּמִיד מְחַלֵּה אֶת־בְּנֵי אֱלֹהִים בְּעִבְדִּיכֶם בְּתַפְלוֹתָיו אֲשֶׁר תַּעֲמִדוּ חַמִּימִים וְשִׁלְמִים בְּכָל־רִצְיֵן אֱלֹהִים :

Saludahos Epaphras, el qual es de vosotros siervo del Christo, siempre solícito por vosotros en oraciones, que esteys firmes, perfectos y cumplidos en todo lo que Dios quiere.

13 בִּי־מַעֲד לֹא אֲנִי כִי־יֵשׁ לֹא קִנְיָה לְכָה עֲלֵיכֶם וְעַל־אֲשֶׁר בְּלִאֲדִיקְנָא נִאֲשֶׁר בְּהִירוֹבּוֹלִים הֵמָּה :

Que yo le doy testimonio que tiene gran zelo por vosotros y por los que estan en Laodicea, y los que en Hierapolis.

14 שָׁאֵל לְשִׁלְמוֹכֶם לֹקָס הַרְוֵפָא אִישׁ חֲמִדוֹת וְדִימָס :

Saludahos Lucas el medico amado, y Demas.

15 שָׁאֵל בְּשִׁלּוֹם לֵאחֵינֵינוּ אֲשֶׁר בְּלִאֲדִיקְנָא וְלִנְיִמָפָא וְלִקְהֵלָה אֲשֶׁר הִיא בְּבִיתִי :

Saludad a los Hermanos que estan en Laodicea, y a Nympha, y a la Iglesia, que está en su casa.

1111 Δ

10. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀριστάρχης ὁ συναρχμαλωτὴς μου, καὶ μαρκῶς ὁ ἀνεψιὸς βαρναβᾶ, οἱ ἑλπίου ἐν πολλῷ. ἰὰν ἴληθῃ παρὸς ὑμᾶς, δεῖξάσθι αὐτῶν.

Aristarque, qui est prisonnier avec moi, vous salue, & Marc le cousin de Barnabas: (touchant lequel vous avez reçu mandement, s'il vient à vous, receuillez-le.)

11. Καὶ ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰῆσους, οἱ ὄντες ἐκ πατριμῶν· οὗτοι μοι συναρχοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐξηγήθησάν μοι περιστορίαν.

Et Iesus qui est appelé Juste: lesquels sont de la Circumcision: ceux-ci seuls sont mes compagnons d'œuvre au royaume de Dieu, lesquels m'ont esté en consolation.

12. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφράς ὁ ἐξ ὑμῶν, δούλος χριστοῦ, πάντῃ ἐργαζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς περιστάσεσιν, ἵνα εἴπῃ τέλει καὶ περιστορίῃ ἐν παντί θελήματι τοῦ θεοῦ.

Epaphras qui est des vôtres, serviteur de Christ vous salue, combattant toujours pour vous en prière, afin que vous demeuriez parfaits & accomplis en toute la volonté de Dieu.

13. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἐχρὶ ζήλου πολλοῦ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν ἱερραπολὶ.

Car ie lui porte témoignage qu'il a un grand zèle pour vous, & pour ceux qui sont en Laodicee, & pour ceux qui sont en Hierapolis.

14. Ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκάς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητός, καὶ δεμάς.

Luc le medecin bien-aimé vous salue, & Demas aussi.

15. Ἀσπάζονται τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ νυμφᾶν, καὶ τὴν καὶ οὖκ ἐν αὐτῇ ἐκκλησίαν.

Saluez les freres qui sont en Laodicee, & Nymphas, & l'Eglise qui est en la maison.

CAP. IIII.

10. Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ, (de quo accepistis mandata. Si venerit ad vos, excipite illum.)

Aristarchus my prison fellow salueth you / and Marcus / Barnabas sister sonne / touching whom ye received commandement / If he come vnto you receiue him.)

11. Et Iesus qui dicitur Iustus: qui sunt ex circumcisione, hi soli sunt adiutores mei in regno Dei: qui mihi fuerunt solatio.

And Iesus which is called Iustus / which are of the circumcision. These only are my workfellowes vnto the kingdome of God / which haue bene vnto my consolation.

12. Salutat vos Epaphras qui ex vobis est, seruus Christi Iesu, semper sollicitus pro vobis in orationibus, ut steteris perfecti & pleni in omni voluntate Dei.

Epaphras the seruant of Christ / which is one of you / salueth you / and alwayes stineth for you in prayers / that ye may stande perfect / and full in all the will of God.

13. Testimonium enim illi perhibeo, quod habet multum laborem pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiceæ, & qui Hierapoli.

For I beare him recorde / that hee hath a great zeale for you / and for them of Laodicea / and them of Hierapoli.

14. Salutat vos Lucas medicus charissimus: & Demas.

Luce the beloued physician greeteth you / and Demas.

15. Salutate fratres qui sunt Laodiceæ: & Nympham, & quæ in domo eius est Ecclesia.

Salute the brethren which are of Laodicea / and Nymphas / and the Church which is in his house.

Das IIII. Capitel.

10. Es grüßet euch Aristarchus mein Mitgefanger / vnd Marcus der Nef Barnabe / von welchem jr etliche befehl empfangen habt. So er zu euch kompt / nemet ihn auff.

Aristarchus min Gefangne hilffet eder / oc Marcus Barnabe seßten barn / om hülffen i singe nothen Befalning. Der som hand kommer til eder / da anammet hannem.

11. Vnd Iesus der da heißet Iust / die auß der Beschneidung sind. Dise sind allein meine gehülffen am Reich Gottes / die mir ein trost worden sind.

De Iesus som kaldis Iust / som ere aff Omstarelser. Dise ere aleniste mine Reichelpere i Guds Rige / som ere bleßne mig en trost.

12. Es grüßet euch Epaphras / der von den ewren ist / ein Knecht Christi / vnd allezeit ringet für euch mit Gebeten / auff das jr bestehet vollkommen / vnd erfüllet mit allem willen Gottes.

Epaphras hilffet eder / som er aff eders / Christi Diener / oc strider altid for eder mit sin Bøn / at Iude blißue stadige / fuldkomme oc opfyldet mer al Guds vilie.

13. Ich gebe jm zeugniß / daß er grosen fleiß hat vmb euch / vnd vmb die zu Laodicea vnd Hierapoli.

Jeg gißuer hannem vidniß vrd / at hand haßfuer stor flid for eder / oc for dem i Laodicea oc vdi Hierapoli.

14. Es grüßet euch Lucas der Arzt der geliebte / vnd Demas.

Lucas den læge min elskelige hilffet eder / oc Demas.

15. Grüßet die Brüder zu Laodicea / vnd den Nymphan / vnd die Gemetne in seinem Hause.

Hilffet Brødrene i Laodicea / oc Nymphan / oc den Menighed i hans Huse.

Kapitola IIII.

10. Pozdravuge vās Arystarchus / spolū wjczni māj / a Marek Cestienec Barnabā / sliw / o kterim j gsem wāmpri / kážal / Prjgdelit i wāmpri / mte gey.)

Pozdrawia wās Arystarchus / który jest ze mna w więzieniu / y Marek / trytyczny brat Barnabasa / sliw / o którym macie rozkazanie / iesli by przypieci / abyście go przypieci.

11. A Iezus kteryz slowe Sprawedliwy / kteryz gśau i Obřezany. Ci sami gśau pomocnicy mogi / w kżani / Králowstwi Bożijho / kteryz mi byli i potěšení.

A Iezus przezwissem Spras / wiedliwy / który sa z obřezaniami / ci tylko pomocniki w Królestwie Bozym byli namie tu potěse.

12. Pozdravuge vās Epaphras / kteryz gśe i wās / sliw / a / nist / Krysta Cestienec / kteryz po tuge wżdych / o wās na / wód / liw / abyście jstali doskonali / i j plini w wśy wáli Bożij.

Pozdrawia wās Epaphras / który z wās jest sliw / a / Krystusow / i / a / nist / Krysta Cestienec / który po tuge wżdych / o wās na / wód / liw / abyście jstali doskonali / i j zupełnymi w wśelacty wóley Bożej.

13. Nebo świēdecuji gemu wydawām / że wielkai pęti ma o wās / y o ty kteryz gśau w Laodycy / a kteryz w Hierapoli.

Atomtemci mi świēdce / i / j / wprzymia / duć ma pęci w o wām / y tym / który sa w Laodyce / i / y w / a / Hierapoli.

14. Pozdravuge wās Lukās / kteryz kłak / nazymilgśy / a Demas.

Pozdrawia wās Lukās / lekarz / mly / y Demas.

15. Pozdrawteż Bratki / kteryz gśau w Laodycy / y Nymfy / y ceteraż w domie gegijm gśe Eptive.

Pozdrawiaćcie bracta / która jest w Laodycy / y / Nymf / a / y / Kościół / który jest w domu tego.

ד

16 וְיָמָא דְאַתְקִרְנָת אֶצְרֵמָא
הַדְּ לִיתְכּוֹן עֲבָדֵי דָא
בְּעִדְתָּא דְלִדְיָקָא תִּתְקַרְא
וְהִי דְאַתְפִּרְבֵּת מִן לִדְיָקָא
קְרֵא וְאִתְּהוּ :

*E poi che questa epistola sarà stata
letta da Voi, fate ch' ella sia letta ancor ne
la chiesa de Laodicea, che ancor Voi leg-
giate quella che viene da Laodicea.*

17 וְאַמְרוּ לְאַרְכִּיפּוֹס
דְּאַרְחֵר בְּתַשְׁמִשְׁתָּא הִי
דְּקַבְּלָת בְּמִרְוֵי דְתִהְוֵי
מִשְׁמַלָּה :

*E dice ad Archippo. Guarda l'am-
ministrazione che tu hai ricevuta nel Si-
gnore, accioche tu l'adempì.*

18 שְׁלָמָא הֵנָּה בְּאִדְנִי
דִּילִי דְפִנְלוֹס הִנְתִּינוּ עָה
עֲהָדִין לְאַסִּירֵי טִיבֻתָּא
עֲמָכוֹן אַמֵּן :

*La salutatione è di mano di Paulo.
Ricordatene de miei legami. La gratia sia
con Voi. Amen.*

שְׁלָמָא דְאַתְרֵמָא דְלִנְיָ
קוֹלְסִיָּא דְאַתְכִּתְבֵּת
מִן רְהוּמָא :

ד

16 וְכַאֲשֶׁר נִקְרָא אֶתְכֶם הַאֲדָרָה
הַזֶּה עָשׂוֹ אֲשֶׁר גַּם בְּעִדְתָּ
לְאֻדִּיקָא תִּקְרָא וְאֲשֶׁר אֵל
לְאֻדִּיקָא הִיא גַּם בְּכֶם תִּקְרָא :

*Y quando esta carta fuere leyda entre vo-
sotros, hazed que tambien sea leyda en la Iglesia de
los Laodiceenses: y la que es escripta de Laodicea
que la leays tambien vosotros.*

17 וְאַמְרוּ לְאַרְכִּיפּוֹס רְאֵה אֵל
תְּפִרְהֵה אֲשֶׁר קִבְּלָתָה בְּיָהוּהָ
לְמַלְאָתָה :

*Y dezid à Archippo, Mira que cumplas el
ministerio que has recebido del Sennor.*

18 שְׁלֹום לְכֶם בְּיָדֵי בִידִי
פִּנְלוֹס וְכְרוּנִי אִסְרֵי תִּתְרַנֶּה
עֲמָכֶם אַמֵּן :

*Salud de mi mano, de Paulo, Acordaos de
mis prisiones. La gracia (del Sennor nuestro sea)
con vosotros, Amen.*

אֵל־קוֹלְסִים נִכְתְּבָה מִרְהוּמָה
בְּטוֹבִיקוֹס וְאַנְיָסִימוֹס

ד

16. Καὶ ὅταν ἀναγνώσῃς πρὸς ὑ-
μῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιῶσαι ἵνα καὶ ἐν
τῇ λαοδικείᾳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνώ-
σῃ, καὶ πάλιν ἐν λαοδικείᾳ ἵνα καὶ
ὁμεῖς ἀναγνώτε.

*Et quand ceste Epistre aura esté le-
ue entre vous, faites qu'elle soit aussi le-
ue en l'Eglise des Laodiciens, & que
vous lisez aussi celle qui est venue de
Laodicee.*

17. Καὶ ἔπειτα ἀρχίππῳ, εἰπέ
πρὸς ἀρχίππῳ καὶ παραλαβὸς ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὸν πληροῖς.

*Et dites à Archippe, Regarde l'ad-
ministration que tu as receue au Sei-
gneur, afin que tu l'accomplisses.*

18. Ὁ ἀπασμός τῇ ἐμῇ χειρὶ
παύλου. μνημονεύετε μοι τῶν δε-
σμῶν ἢ χάρις μετ' ὑμῶν. ἀμήν.

*La Salutation de la propre main de
moi Paul. Ayez souvenance de mes
liens. Grace soit avec vous, Amen.*

Πρὸς λαοσααῖς ἐγράφη ἀπὸ τοῦ
μῆτος ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ
ἐν ἡμῶν.

16. Et cum lecta fuerit apud vos epistola, facite ut & in Laodicensium ecclesia legatur: & eam quæ Laodicensium est, vos legatis.

And when this Epistle is read of you / cause that it be read in the Church of the Laodiceans also / and that ye likewise read the Epistle written from Laodicea.

17. Et dicite Archippo, Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

And say to Archippus / Take heed to the ministerie / that thou hast received in the Lord / that thou fulfill it.

18. Salutatio mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia (Domini nostri Iesu Christi) vobiscum, Amen.

The salutation by the hande of me Paul. Remember my bandes. Grace be with you / Amen.

Scripta ab urbe Roma, per Ty-chicum & Onesimum.

17. Und wenn die Epistel bey euch gelesen ist / so schaffet / daß sie auch in der Gemeine zu Laodicea gelesen werde / und daß jr die / an die von Laodicea leset.

De naer denne Epistel er laest hofte der / da bestide / at den bliffuer oc laest saar menigheden i Laodicea / oc at i laese den til dem aff Laodicea.

17. Und saget dem Archippo / sihe auff das Ampt / das du empfangen hast / in dem HERN / daß du das selbige außrichtest.

De siger til Archippum / Tag vare paa det Embede / som du haaffuer anammet / i HERREN / at du vdrætter det.

18. Mein gruß mit meiner Paulus hand. Gedenet mit meiner bande. Die gnade sey mit euch / Amen.

Min hilfen mer min Pauli haand. Tænder paa mine Baand. Naade vere med eder alle / AMEN.

Geschrieben von Rom / durch Tychicum und Onesimum.

16. A když bude přečten v vás list tento / rozkažte at v Laodiceanské Cirkvi / ten gest / a ten kterž gest k Laodiceanským / vy také přečtete

A kdy v was přeczytan bedzie ten list / skazycie sic aby at też přeczyrano w Kościele Laodyceńskim / a kżycie w ten přeczytany ten kthory jest napisan z Laodycey.

17. A řecť Archippovi / bled služby kterauž gñ přijal v PAnu / aby gñ vyplnil.

A powiedzcie Archippowi / pátřay abyš vyplnil vřad kthorys přiznal v Panie.

18. Pozdraweniš mau rukau Pawlowau. Pamaugtena mř wřem. Milost (Pana našeho Ježíše Krysta) budiž s námi / Amen.

Pozdrowienie ręką moją Pawła / Pamiatajcie związanie moje. Łaska naszą będzie z nami / Amen.

Skonáno se Epistola Ewangelio Pawla k Kolocensským.

